

PEST MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI
HIVATAL
1364 Budapest, V., Városház u. 7. Pf. 112

K i v o n a t

Pest Megye Önkormányzata Közgyűlésének
2015. április 24-i ülésének jegyzőkönyvéből

Tárgy: Pest Megye Önkormányzata 2015-2019. évre szóló Gazdasági Programja és Fejlesztési Terve

22/2015. (04.24.) PMÖ határozat

Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése

elfogadja Pest Megye Önkormányzata 2015-2019. évre szóló Gazdasági Programját és Fejlesztési Tervét a határozat melléklete szerint.

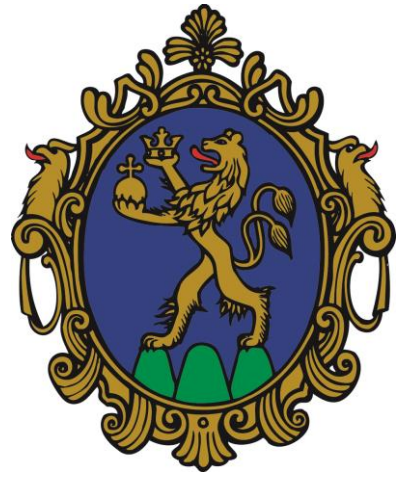
Határidő: azonnal
Felelős: Szabó István, a közgyűlés elnöke

dr. Szép Tibor sk.
jegyző

Szabó István sk.
elnök

A kiadmány hitelével:

Nagy Edit

PEST MEGYE ÖNKORMÁNYZATA GAZDASÁGI PROGRAMJA ÉS FEJLESZTÉSI TERVE

2015-2019

Tartalomjegyzék

1.	Előszó	3
2	A megyei önkormányzat törvény által szabályozott területfejlesztési-, területrendezési-, vidékfejlesztési- és koordinációs feladatai.....	5
2.1	Területfejlesztési feladatok.....	5
2.2	Területrendezési feladatok	6
2.3	Vidékfejlesztési feladatok	6
3	Megyeifejlesztés, területfejlesztés, a megyei területfejlesztési program végrehajtása.....	7
3.1	Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció.....	7
3.2	Pest Megyei Területfejlesztési Program	10
4	Pest megye beavatkozási eszközrendszere.....	13
4.1	A Pest megyében, a VEKOP forrásaiból, az Integrált Területi Program keretében felhasználható uniós forrásokra alapozott fejlesztések.....	13
4.1.1	Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében.....	16
4.1.2	Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése	17
4.1.3	Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése.....	17
4.1.4	A leromlott településrészekben élő hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja	17
4.1.5	Pest megye feladatai az Integrált Területi Program végrehajtása kapcsán.....	18
4.2	A régióban a VEKOP és az egyes ágazati operatív programok keretében felhasználható uniós forrásokra alapozott fejlesztések	18
4.2.1	Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása	19
4.2.2	Vállalati technológia fejlesztések.....	20
4.2.3	Mikro-, kis és középvállalkozások külpiacra jutásának támogatása	20
4.2.4	Vállalkozói együttműködések ösztönzése.....	20
4.2.5	Vállalati K+F tevékenység erősítése	20
4.2.6	Stratégiai K+I együttműködések és kezdeményezések támogatása.....	21
4.2.7	Kutatóintézeti kiválóság és nemzetközi együttműködések támogatása	21
4.2.8	Versenyképes IKT szektor fejlesztése.....	21
4.2.9	Oktatás-, duális képzés fejlesztése, térség specifikus igények biztosítása az oktatásban	21
4.2.10	Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése	22
4.2.11	Energiahatékonyság az intelligens energiahasználat, a megújuló energiák használatának támogatása a vállalkozói, önkormányzati és lakossági szektorban.....	22
4.3	Forráshiányos területek, amelyekre vagy hazai költségvetési fejlesztési forrásra lenne szükség, vagy a befektetői, vállalkozói privát tőkére.	22
4.3.1	A megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex gazdaságfejlesztési programja kidolgozása és végrehajtása.....	22
4.3.2	Pest megye, közúti közlekedését, közlekedésbiztonságát javító beavatkozások	23
4.3.3	Felszíni csapadékvíz elvezetés és a vízrendezés-vízpótlás létesítményeinek fejlesztése	23

4.3.4	Egészségügyi alap-, és szakellátás intézményeinek fejlesztése	23
4.3.5	Pest megyei kórházak fejlesztése.....	24
4.3.6	Pest megyei turizmus fejlesztése	24
4.3.7	Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése	24
5	Pest megye forráshoz jutási képességének javítását elősegítő intézkedések	25
5.1	A Közép-magyarországi régió szétválasztásának szüksége (önálló Pest megye).....	25
5.2	Kiemelt területi-szakmai koncepciók és stratégiák elkészítése	26
5.2.1	Pest megye Hulladékgazdálkodási Stratégiája	26
5.2.2	Pest Megye Éghajlat változási Stratégiája.....	26
5.2.3	Pest megyei térségi turisztikai koncepciók	26
5.2.4	Megújuló Energia Stratégia.....	26
5.3	Nemzetközi programokban való részvétel.....	26
5.3.1	Duna Transznacionális Programban való aktív részvétel	27
5.3.2	Közép-Európa 2020 Transznacionális Programban való részvétel.....	27
5.3.3	INTERREG Európa interregionális programban való részvétel.....	27
5.3.4	Részvétel a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Programban	28
5.3.5	Európai Területi Társulásokban való részvétel	28
5.4	Hagyományos testvérmegyei kapcsolatok ápolása	28
6	Területrendezési feladatok	28
7	Koordináció, partnerség.....	29
8	Megyei értéktár működtetése	30
9	Megyei sportfeladatok.....	30
	Az Önkormányzat kiemelt feladatai a sport területén:	31
10	Önkormányzati, közigazgatási feladatok	31
10.1	Gazdálkodási alapelvek.....	31
10.2	Nemzetiségi önkormányzatokkal kapcsolatos feladatok.....	32
10.3	Hivatali humánerőforrás rendelkezésre állása és fejlesztése	32
11	Záró gondolatok.....	33

1. Előszó

Jelen **gazdaságfejlesztési program célja az**, hogy Pest megye Önkormányzata és Közgyűlése számára felvázoljuk mindazokat a megyénket érintő fejlesztési célkitűzéseket, terveket, amelyek megvalósítása érdekében az új Közgyűlés mandátumának időtartama alatt, illetve részben azon túlnyúlva is tevékenykedni szeretnénk, illetve amelyeket végrehajtását fontosnak tartjuk.

2012. január 1-el olyan **mélyreható változások következtek be a jogszabályi környezetben** a megyei önkormányzatok feladatellátása tekintetében, amelyek különösen indokoltá teszik, hogy újragondoljuk mind a megyei közgyűlés, mind az önkormányzat hivatala, mind az önkormányzat tulajdonában lévő gazdasági társaságok Pest megye életében betöltött lehetséges jövőbeni szerepét.

2012. január 1-el Pest megye önkormányzata intézményfenntartói feladatai megszűntek, ugyanakkor a területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény alapján **a kormányzati szint alatti térségi szintű területfejlesztési és területrendezési feladatok teljes körűen a megyéhez kerültek**. Míg a korábbi időszakokban a megyei önkormányzat tevékenysége elsősorban a fenntartásában, tulajdonában lévő intézmények működtetése volt, addig mostanra a területfejlesztési tervezés, programozás, koordináció és végrehajtás lett a fő feladatunk.

Ennek megfelelően **a megyei gazdaságfejlesztési program már egészen másról szól, mint korábban**, hiszen a területrendezésért és területfejlesztésért felelős szereplőként **a megye egészének gazdasági folyamatainak vizsgálata, tervezése és befolyásolása került e felelősségi körünkbe**.

Ez egy **meglehetősen összetett feladatkör**, különösen, ha figyelembe vesszük azt, a tényt, hogy Magyarországon a megyék nem rendelkeznek saját bevételekkel, saját forrásokkal, sőt hatósági jogkörük sem létezik valójában, tehát közvetlen ráhatásuk kevésbé van a térség gazdaságának fejlődésére.

Pest megye nem pusztán egy megye a 19 magyarországi megye közül, hiszen helyzetünk minden szempontból speciális.

Megyénk, hazánk legnagyobb lélekszámú, a fővárost körülölelő központi megyéjeként, sok szempontból kiváló adottságokkal, ugyanakkor rendkívül összetett problematikával bír az élet minden területén. **A megye nem egységes, eltérőek az adottságok, a lehetőségek és a megoldandó feladatok** a Dunán innen és túl, a fővárossal szoros szimbiózisban élő agglomerációs övezetben és a megye vidékies határ menti térségeiben.

Felelőségünk, feladataink emiatt is jelentősek és sokrétűek. **A megyénkben végbemenő gazdasági és társadalmi folyamatok nyomán követése és azok pozitív irányba terelése, az épített és a természeti környezet védelme és alakítása, meglévő kulturális értékeink ápolása, fejlesztése, a hazai- és nemzetközi együttműködési hálózatok kialakításának szükségessége mind olyan feladatok, amelyekben a megyei önkormányzatnak törvények általi felhatalmazása és meghatározó szerepe van már jelenleg is és lehet még inkább a jövőben**.

Maga az önkormányzati törvény, annak 116. §-a is megfogalmaz a helyi önkormányzatok irányában egy olyan törvényi köteleességet, miszerint „ a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.”

Ez a gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A jogszabály szerint a gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

A törvényi megfogalmazásból is érzékelhető, hogy ezt a típusú gazdasági programalkotó feladatot alapvetően a települési önkormányzatok vonatkozásában fogalmazta meg a jogalkotó.

Úgy gondoljuk, hogy **a megyei önkormányzat, mint területi önkormányzat programozási feladatköre és a megye társadalmával szembeni felelőssége sokkal szélesebb körű és összetettebb, mint ahogyan ez az önkormányzati törvényből idézett paragrafusból adódna**.

Jelen programban nem kívánjuk megismételni mindazokat a fejlesztési programokat, amelyeket az elmúlt három év során végzett intenzív megyei tervezés keretében megfogalmaztunk, ezek a dokumentumok mindenki számára elérhetőek.

Elsőként bemutatjuk a megyei önkormányzat azon területfejlesztési, területrendezési, vidékfejlesztési és koordinációs feladatait, amelyek tevékenységünk gerincét képezik, majd arra törekszünk, hogy a megyei fejlesztési dokumentumokban megfogalmazott programok közül egyrésztől kiemeljük azokat, amelyek megvalósítására reálisan esély lehet a következő öt évben, másrésztől nevesítsük azokat, amelyekre jelenleg nincs forrás, de azok véghezvitele kiemelten fontos megyénk szempontjából.

Ezek többsége vagy közvetlenül, vagy közvetve segíti Pest megye gazdasági fejlődését, amely alapja annak, hogy a megyénkben élők életminősége javuljon.

A fejlesztési célokon túl kiemeljük azokat az egyéb, más jogszabályokból adódó, vagy önként vállalt feladatokat, amelyek önkormányzatunk tevékenységének részét képezik a következő időszakban, s nagyban összefüggenek a fejlesztési célok megvalósításával is.

2 A megyei önkormányzat törvény által szabályozott területfejlesztési-, területrendezési-, vidékfejlesztési- és koordinációs feladatai

A megyei önkormányzatok tervezési, programozási feladatai alapvetően a területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvényben kerültek meghatározásra.

Anélkül, hogy ezen feladatokat teljes körűen felsorolnánk, közülük kiemeljük a fontosabbakat az alábbiak szerint:

2.1 Területfejlesztési feladatok

a megyei önkormányzat tervezéssel összefüggő feladatai:

- az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban **kidolgozza és határozattal elfogadja a megyei területfejlesztési koncepciót,**
- **részt vesz az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepció, valamint az operatív programok kidolgozásában,**
- előzetesen **véleményezi** az országos, valamint a megyét vagy a fővárost érintő ágazati fejlesztési koncepciókat és programokat,
- előzetesen véleményezi a térségi területfejlesztési koncepciókat és programokat,
- a tervezés és a végrehajtás során **gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről,**
- részt vesz a határ menti megyék **határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programjainak tervezésében,** kidolgozásában.

a megyei önkormányzat területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatos feladatai:

- **nyomon követi és értékeli a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területfejlesztési programok végrehajtását,**
- **dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról,**
- monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján **közreműködik a területi operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában,**
- **figyelemmel kíséri az operatív programok megyében jelentkező feladatainak megvalósítását,** beleértve a megyehatáron átnyúló és más nemzetközi programok végrehajtását,
- más megyei önkormányzatokkal és az államigazgatási szervekkel közösen, monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján **közreműködik a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok irányításában,** részt vesz azok lebonyolításában, végrehajtásában,
- **dönt a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból a megyei önkormányzat hatáskörébe utalt pénzeszközök felhasználásáról,**
- a megye gazdaságának és foglalkoztatásának fellendítése érdekében **gazdaságfejlesztési, befektetés ösztönző tevékenységet lát el,** aminek elősegítése érdekében külön szervezetet hozhat létre vagy megállapodás alapján más szervezettel működhet együtt.

a megyei önkormányzat területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatai:

- **összehangolja illetékességi területén az államigazgatási szervek, a települési vagy kerületi önkormányzatok, a megyei jogú város önkormányzata, a gazdasági és civil szervezetek fejlesztési elképzeléseit,**
- területileg **összehangolja** a politikai és a területi szerepéből, továbbá a **nemzetközi és határon átnyúló együttműködésből adódó feladatait,** biztosítja azok összhangját,
- a települési önkormányzatok felkérése alapján **elősegíti a helyi önkormányzatok területfejlesztési társulásainak szerveződését,**
- szakmai kapacitásával segíti a területfejlesztési önkormányzati társulások és a térségi fejlesztési tanácsok tervező, döntés-előkészítő, fejlesztési célokat feltáró, pályázatokat megalapozó tevékenységét,

- a **térségi gazdaságfejlesztő szervezet útján koordinálja a megye területén az ipari parkok és a szabad vállalkozási zónák tevékenységét, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit a megye gazdasági szereplőivel együttműködve,**
- **vizsgálja és értékeli a megye társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait,** a vizsgálatok során felhasznált információkat és a vizsgálatok eredményeit a területi információs rendszer rendelkezésére bocsátja,
- kölcsönös információcserével segíti a területfejlesztési és területrendezési információs rendszer működését, információkat biztosít a területi tervek készítéséhez, valamint fogadja a törvényben szereplő megyei szintre delegált feladatok elvégzése érdekében a központi adatbázisok adatait,
- **együttműködik a települési önkormányzatokkal, a megye fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervekkel, az érdekelt civil és szakmai szervezetekkel.**
- koncepcionálisan **összehangolja** települései településfejlesztési koncepciója és integrált településfejlesztési stratégiája, valamint településrendezési eszközei kidolgozását a megyei területrendezési tervhez való illeszkedésük érdekében.
- előzetesen **véleményezi a megye települései településfejlesztési koncepcióját és integrált településfejlesztési stratégiáját, valamint településrendezési eszközeit** a megyei területfejlesztési koncepcióhoz és programhoz való illeszkedésük érdekében.

2.2 Területrendezési feladatok

a megyei önkormányzat területrendezési feladatkörében:

- **elfogadja a megye területrendezési tervét,**
- véleményezi települései településrendezési eszközeit, a megyei területrendezési tervvel való összhang megteremtése érdekében.
- előzetesen **véleményezi** az országos, valamint a területét érintő területrendezési terveket,
- **együttműködik a többi érintett megyei önkormányzattal** a kiemelt térségek összehangolt tervezése érdekében

2.3 Vidékfejlesztési feladatok

a megyei önkormányzat vidékfejlesztési feladatkörében:

- **dönt a hatáskörébe utalt vidékfejlesztési források felhasználásáról,**
- **összehangolja a vidékfejlesztési stratégiákat és akciókat** a megyei, térségi, határ menti és határon átnyúló fejlesztési és területfejlesztési koncepciókkal és programokkal, valamint a megyét érintő területrendezési tervekkel,
- egyetértési jogkört gyakorol a vidékfejlesztési stratégiák, akciók jóváhagyását megelőzően,
- a vidékfejlesztési források felhasználásával kapcsolatban közreműködői szervezeti feladatokat lát el a regionális fejlesztési ügynökség útján,
- elláthatja a helyi akciócsoportok, a közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek munkaszervezeti feladatait,
- a helyi akciócsoportok és közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek tevékenységében való részvétellel közreműködik azok tevékenységében,
- **összehangolja a helyi akciócsoportok tevékenységét** a fejlesztéspolitikához és a területfejlesztéshez kapcsolódóan,
- külön megállapodás szerint a vidékfejlesztési akciók végrehajtása során koordinációs és döntéshozatali feladatokat lát el,

- nyomon követi és értékeli a vidékfejlesztési akciók lebonyolítását és **monitoring bizottsági feladatokat lát el** a programok végrehajtásához kapcsolódóan,
- **ösztönzi a települési önkormányzatok összefogását vidékfejlesztési programok kidolgozására és megvalósítására,**
- a vidékfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátásáról önkormányzati rendeletet alkot.

A jogszabály **döntően meghatározta az elmúlt három évben végzett munkánkat is és legalábbis főbb vonalakban kijelöli a következő időszak tennivalóit is.**

Fentiekből látható, hogy pusztán a területfejlesztési és területrendezési törvény alapján már **igen széles körű azon feladatok köre, amelyek ellátása vagy kötelező, vagy opcionálisan választható a megyei önkormányzat számára,** és bár ezeken a feladatokon keresztül **tud a megye közvetlenül hatást gyakorolni a megye gazdaságára,** ezek még **kiegészülnek egyéb jogszabályokból adódó, vagy önként vállalt feladatokkal is.**

Szükséges azonban szólni arról is, hogy a megyei önkormányzat feladatellátása szorosan összefügg a tevékenységek finanszírozási lehetőségeivel.

Gazdaságfejlesztési célkitűzéseink a következő öt évre:

Célkitűzéseink alapvetően két fő csoportba oszthatóak:

- **Megyefejllesztés, területfejlesztés, a megyei területfejlesztési program végrehajtása.**
(3-6 fejezetek)
- **A Pest Megyei Önkormányzat, annak Hivatala, mint költségvetésből gazdálkodó intézmények működtetése és feladatellátása biztosítása, beleértve az önkormányzat tulajdonában lévő gazdasági társaságok működtetését is.**
(7-10 fejezetek)

3 Megyefejllesztés, területfejlesztés, a megyei területfejlesztési program végrehajtása

A Pest Megyei Önkormányzat fő- és egyben legfontosabb törvényben rögzített feladata a területfejlesztési feladatkör. Annak eredményessége (vagy eredménytelensége) az élet minden területére kihat, ezért **meghatározó jelentőségű, hogy milyen minőségben tudunk ezen feladataink ellátásnak eleget tenni.**

Az elmúlt három év során **elkészültek azok a tervdokumentumok, amelyek a 2020-ig terjedő időszak Pest megyei fejlesztéseit megalapozzák.** A programok széles körű társadalmi és szakmai egyeztetés keretében készültek, azok megvalósításának szükségessége vonatkozásában társadalmi konszenzus van. Jelen önkormányzati ciklusban a legfontosabb feladatunk, hogy **ezekből a programokból a lehető legtöbb megvalósítható legyen.** Ugyanakkor, ezek a programdokumentumok nem kőbevésett és statikus tervek, szükséges azok folyamatba épített felülvizsgálata, értékelése, és amennyiben szükséges, a fejlesztési irányok- és súlypontok módosítása.

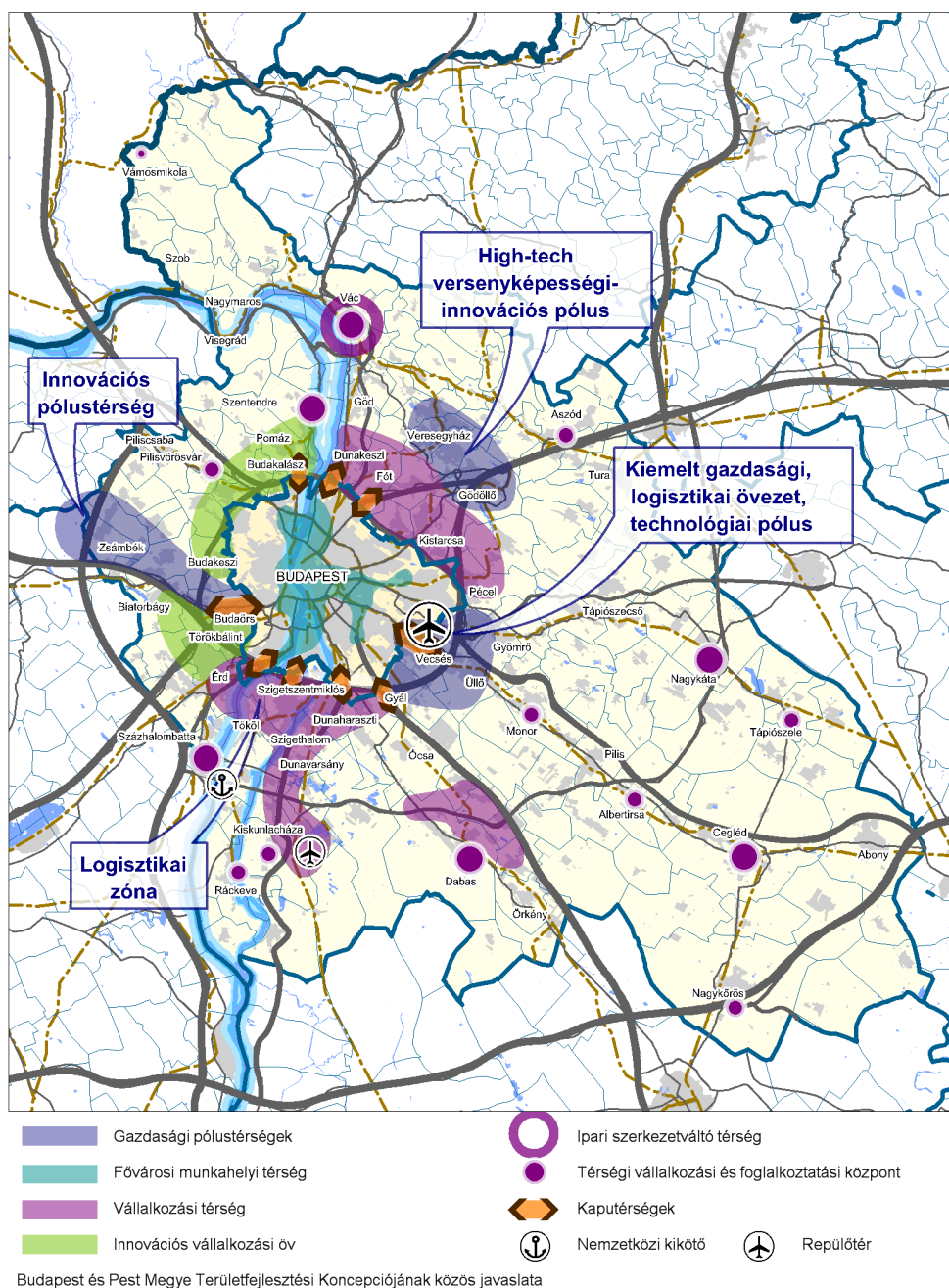
3.1 Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció

A megyei területfejlesztési koncepció jövőképe **„Európai térben versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye”.** Ez egy közös víziónk arról a helyről, ahol élni szeretnénk, ahol a jövő generációi is megtalálják boldogulásuk útját, amely térség vonzó az európai nagyvárosi régiók között. Ebben a térségben reményeink szerint az üzleti környezet fejlettsége, az itt élők magasabb tudása sokszínű és innovatív gazdasági környezetet hoz létre.

A megyei helyzetértékelés alapján, az elmúlt évtizedben és különösen a 2008 óta tartó gazdasági válság során végbemenő folyamatokat elemezve, a fővárossal és a tágabb környezettel való kapcsolatrendszer értékelve, figyelembe véve a lehetséges jövőképek átgondolása során felvázolt forgatókönyveket, Pest megye **a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározta azokat az átfogó- és stratégiai célokat, amelyek megvalósításával lehetségesnek tartja a jövőképben vázolt társadalmi, gazdasági és térszerkezeti „célállapot” elérését.**

A gazdasági környezet „megújítása”, mint általános cél, azt a következtetést fejezi ki, hogy Pest Megye Területfejlesztési Koncepciójának átfogó, valamint stratégiai és horizontális célkitűzései eléréséhez jelentős

hatékonyságnövelésre van szükség az endogén erőforrások és a térszerkezeti adottságok kihasználásában, valamint a vállalkozások és intézmények együttműködésében, ami alapvető változást feltételez a gazdaság működésében. Pest megye, valamennyi célkitűzésében érvényre kívánja juttatni azt a törekvését, hogy a gazdasági, társadalmi és területi fejlődéshez alapvető gazdasági szerkezetváltásra van szükség.

1. ábra: Pest megye jellemző pólustérségei

Arra a megállapításra jutottunk, hogy a jövőképpen felvázolt célkitűzés megvalósításának alapja az, hogy a térség gazdasági környezetét megújítsuk, ezért a megyei koncepció alapvetően a versenyképesség és a hatékonyság javítására fókuszál. Természetesen a gazdasági megújulás nem mehet végbe sem a megye társadalmában megvalósuló megújulás, sem a makro- és mikroregionális térszerkezetben szükséges átalakítások végrehajtása nélkül.

Mindazok a változtatások, amelyeket a koncepció célrendszerén alapulva a következő nagyjából két évtizedben, de azon belül is a 2014-2020 közötti európai uniós költségvetési időszakban térségünkben végre szeretnénk hajtani, együttesen fogják eredményezni reményeink szerint a térség gazdasági megerősödését, egy egészségesebb és hatékonyabb társadalom épülését és a természeti környezetével összhangban lévő organikus életter, fenntartható környezet megvalósítását.

A kívánt jövőkép eléréséhez megfogalmazott célrendszer három egymást kiegészítő pilléren nyugszik. **A célrendszer középpontjában a „Gazdaság dinamizálása” áll, azonban a „Társadalmi megújulás” és a „Társaszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása” célokban megfogalmazottak megvalósítása nélkül tartós és fenntartható gazdasági fejlődés sem képzelhető el.**

Az átfogó célokon belül **négy-négy stratégiai cél is meghatározásra került** (tehát összesen tizenkettő), melyek már konkrét területi, illetve ágazati szempontot vesznek figyelembe.

2. ábra: Területfejlesztési koncepció célrendszere

A megye gazdaságfejlesztésének két iránya van: egyszerre kell tudnunk segíteni a versenyképességi szempontból jobb helyzetben lévő térségeink és az ott működő vállalkozások fejlődését, hiszen az innovatív, magas hozzáadott értékű termelés, értékteremtés ezekben a térségekben koncentrálódik, és **ezzel egy időben pedig segítenünk kell a fejlődésben lemaradó térségek felzárkóztatását, a területi kiegyenlítődést.** Pest megyében nagyon fontos, hogy gazdasági húzóterseink tovább tudjanak erősödni, innovációs teljesítményük, exportjuk növekedjen. Ezekben a térségekben, de mindenhol a megyében a technológiai és tudás intenzív ágazatokat együtt tudjuk fejleszteni a megyében hagyományosan erős fejlett feldolgozóiparral. A már meglévő, innovációs szempontból fejlettebb térségeink mellett a fejlődés egyik jövőbeni motorja véleményünk szerint az általunk „Ferihegyi gazdasági övezetként” meghatározott térség lehet, ahol a kedvező közlekedési lehetőségek (légikikötő, M0, M3, vasúthálózat), a rendelkezésre álló fejlesztésre alkalmas területek, az agglomerációs térség kedvező tudás és korösszetétele olyan fejlesztési és fejlődési potenciált tartalmaz, mely kihatással lehet a megye peremvidékén található fejletlenebb térségekre is.

A gazdaság fejlesztésével határozott célunk, hogy a fejlődésben elmaradott, illetve lemaradó térségeink helyzetén is javítani tudjunk. Ezekben a térségekben hangsúlyosabban jelen vannak a hagyományos termelési ágak, a foglalkoztatásban és az értékteremtésben kiemelt jelentősége van a vidékfejlesztésnek, az agráriumnak, a turizmusban rejlő lehetőségek jobb kihasználásának. Meggyőződésünk, hogy ezen térségek felzárkóztatása csak komplex, a helyi adottságokra építő térségi gazdaságfejlesztési programokon keresztül, az ott élők minél szélesebb bevonása mellett lehetséges. A fejlődést irányítani kívánjuk, hiszen a korábbi tapasztalatok alapján kijelenthető, hogy a tőke nem keresi az elmaradottabb, nehezebben megközelíthető, az infrastrukturális és a társadalmi mutatók terén kedvezőtlenebb adottságú területeket. Emiatt Pest megye aktív befektetés ösztönző tevékenységet kíván folytatni. A tevékenység része, hogy az elérhető uniós források egy jelentős hányada olyan üzleti infrastruktúrafejlesztéseket hozzon létre, melyek kimutatható hatással bírnak Pest megye kevésbé fejlett településeire is. Ennek érdekében Pest megye erősíteni kívánja politikai és határon átnyúló kapcsolatait.

A gazdaság azonban csak akkor tud fejlődni, ha az itt élő emberek és közösségek is képesek megújulni. Ennek részeként korszerű gyakorlati tudással szükséges rendelkezniük, esetleg tovább kell képezniük magukat, mely tudás megszerzéséhez természetesen rendelkezésre kell állnia annak az infrastruktúrának mely képes magas szinten oktatni mind a fiatalokat, mind a felnőtt korosztályt.

Nem mellékes annak a védőhálónak a megteremtése sem, mely szociális téren mentőövet képes nyújtani a bajba kerülteknek úgy, hogy igyekszik lehetőséget adni a munka világába való visszatérésre, ha ez lehetséges.

Pest megye térszerkezete első pillantásra nem szorul további fejlesztésre, hiszen kedvező adottságokkal rendelkezünk nemzetközi és főközlekedési útvonalak vonatkozásában, valamint a közösségi közlekedés hálózata is látszólag megfelelő. A kép azonban sajnos csalóka. Az autópályák kivételével főúthálózatunk kevés kivételtől eltekintve leromlott állapotú, a mellékútvonalak pedig még rosszabb állapotban vannak. Felújításuk nem halasztható tovább. A meglévő hálózati elemek megújításán túl szükség lenne új közlekedési kapcsolatok létrehozására is. A közigazgatás területén (járasközpontok kialakítása) bekövetkezett változásokat a közösségi közlekedés fejlesztése nem minden esetben követte le, néhol a járásközpont települések közötti megközelítésének fejlesztésére is szükség van. Különösen fontos a közlekedés fejlesztése a Szobi kistérség elzártságának enyhítése miatt, illetve a Nagykátai kistérség lemaradása is részben annak köszönhető, hogy alacsony színvonalú közötti megközelítéssel rendelkezik.

A térszerkezet fejlesztésén azonban nem csak a közlekedés fejlesztését értjük. A megyei települések egy részére elsősorban az agglomerációban található városokra jellemző a belterületek indokolatlan szétterülése, mellyel szemben a takarékosabb területhasználatot szeretnénk előtérbe helyezni. **Határok közé kívánjuk szorítani az indokolatlan termőföld kivonásokat lakóterület, vagy gazdasági terület céljára.** Ott viszont, ahol az adottságok és a szükségletek ezt indokolják, figyelembe véve a fenntarthatóságot és a megye egészséges térszerkezete kialakítása iránti igényt, biztosítani szükséges a fejlesztési területeket. **Ez az egyik olyan rendkívül fontos terület, ahol a pillanatnyi települési-, vagy személyes érdekeket alá szükséges rendelni a térségi és a közösségi érdekeknek, céloknak.**

A területfejlesztési koncepció rendelkezik a tizenkét stratégiai célon felül két horizontális (vagyis több területre is kiható) céllal is, melyek komplexitásuknál fogva nem sorolhatók be önállóan egy átfogó cél alá sem. Nem nevezhetjük őket horizontális célnak sem, hanem inkább olyan stratégiai célnak, amelyik mindhárom átfogó célból tartalmaz egy vagy több részletet. Mindkét esetben országos (és európai uniós) célokhoz kapcsolódva, de Pest megye területére vetítve és a helyzetfeltárásban felismert megye specifikus célokra szűkítve kívánjuk megvalósítani a **Pest Megyei Duna stratégiát és munkálkodni a Homokhátság fejlesztésén is.**

A területfejlesztési koncepció elérendő átfogó- és specifikus (stratégiai) célokat fogalmazott meg, míg a célok eléréséhez vezető utat, vagyis a szükséges beavatkozási pontokat a területfejlesztési program tartalmazza.

Fontos megemlítenünk, hogy a koncepció és a program dokumentuma is úgynevezett teljes tervezéssel készült, tehát nem vette figyelembe a tervezés folyamata során azokat a predesztinációkat, melyek az uniós forrásokra való tervezés során felmerültek 2014-től.

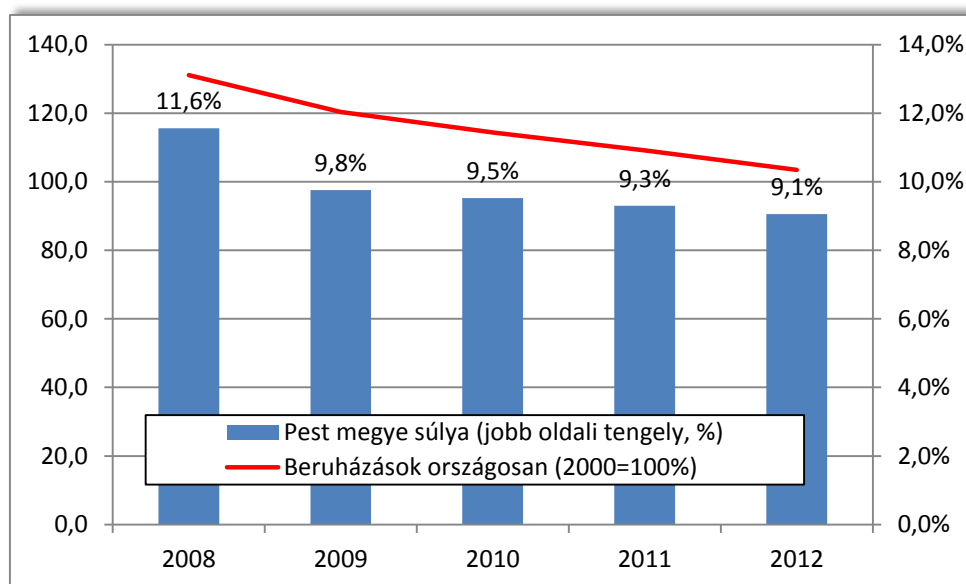
3.2 Pest Megyei Területfejlesztési Program

A megyei gazdaságfejlesztési program elsődlegesen és döntően azokat a fontos fejlesztési területeket jeleníti meg, melyek a Pest Megyei Területfejlesztési Programban rögzítésre és közgyűlés által jóváhagyásra kerültek.

A területfejlesztési program készítése során nehéz feladat volt a megye sokszínűségét figyelembe vevő fejlesztési dokumentum készítése, hiszen Pest megye Magyarország megyéi közül a legösszetettebb helyzetű, adottságú, problematikájú térség, hazánk egyetlen fejlett régiójának része a fővárost körülölelve, minden oldalról más

megyékkel övezve. A megye lakossága három más megye lakosságát is meghaladja, a működő vállalkozások száma közel százezer. A megye sem természeti, sem társadalmi, sem gazdasági szempontból nem homogén, van Dunán túli és inneni része, északon hegyei, délen alföldi területei és homokhátsága, a főváros tözsomszédságában viszonylag jól prosperáló gazdasági övezetei, míg a megyehatárokon fejlődésben lemaradó térségei közel négyszázézer lakosságszámmal rendelkeznek.

Miközben Pest megye gazdaságának súlya az országban betöltött pozícióit tekintve még mindig jelentős, abban az elmúlt évtizedben számos negatív folyamat indult el. A GDP előállítás volumene a válság éveit országosan itt csökkent a legnagyobb mértékben és jelentősen visszaesett a térségbe érkező befektetések nagysága is. **A megye gazdaságára minden szempontból jellemző a kettősség: jelen vannak az innovatív, húzó ágazatok és a hagyományos gazdasági tevékenységek egyaránt, miközben teljesen más a Budapest környéki agglomerációs övezet gazdaságának összetétele, lehetőségei, erőforrásai, és más a határ menti térségké.**

3. ábra: A beruházások alakulása és Pest megye részesedése az összes beruházásból, 2008-2012 (Forrás: KSH)

Össességében elmondható, hogy a **megye gazdasága messze nem tudja jól kiaknázni a fővárosi régió és a centrális elhelyezkedés adta lehetőségeket és ehhez nagyban hozzájárul, hogy hiányoznak az együttműködés kialakult intézményei, hiányos a közösségi tervezés és megvalósítás, s hátrányos az uniós szabályrendszerből adódó korlátozott forráshoz jutás is.**

Pest megye gazdasági szerkezete összetett és változatos képet mutat. Léteznek olyan központok, (Gödöllő - Veresegyház; Budaörs - Érd) ahol a népesség, a gazdasági erő és az innovációs teljesítmény együttesen meghaladja számos magyar nagyváros hasonló mutatóit. A többszörös vizsgálatokon alapuló mérések szerint Pest megye vállalkozói övezete, és különösen a Budaörsi kistérség (fejlesztési központ) élenjár a tudás generálásában és fogyasztásában – köszönhetően az általános társadalmi és gazdasági teljesítménynek, valamint a tudásintenzív termelő és szolgáltató tevékenységek jelenlétének.

Pest megyében nemzetközi összehasonlításban is számottevő az informatikai vállalkozások és foglalkoztatottak száma, valamint erőteljes a telekommunikációs vállalatok központjainak jelenléte, illetve általában a tudás intenzív tevékenységek és azon belül a tudás intenzív üzleti szolgáltatások aktivitása. A program készítése során több partnerségi egyeztetésen is felmerült az IKT szektor fejlődésének egyik problémájaként a képzett humán erőforrás hiánya.

Az egyik **legfontosabb célkitűzésünk a kvk-k szerepének növelése.** Bár jelenlétük meghatározó részarányú és nagyságú a régióban, jó részük számos problémával küzd. Nem megfelelő a termelékenységük, aktivitásuk a megyére korlátozódik csupán, nem rendelkeznek megfelelően képzett munkaerővel, alacsony a menedzsment ismeretük, alultőkésítettek, vagy egészében véve gyenge az üzleti modelljük. Sokan még mindig lakóövezetben tevékenykednek és nincs esélyük ipari parkba költözni. A kvk-k jó része az adóelkerülésben látja bevételeinek optimalizálását, fejlesztéseiket emiatt visszafogják.

Véleményünk szerint számukra az **üzleti modell átalakítása, beszállítói pozíciók megszerzése és különösen a feldolgozóipari értékláncokhoz kapcsolódó szolgáltatások nyújtása jelenthet kitörési pontot.** Fontos a rendelkezésre álló **munkaerő képzettségi szintjének emelése a humán erőforrás minőségi javításával,** a generációváltás végrehajtása és a **megfelelő telephelyekre való költözés.** Fontos lenne egy tanácsadói program megvalósítása, amely kifejezetten a kkv-k számára nyújt magas minőségű személyre szabott szolgáltatást pl: külpiacokra való kijutás, a szervezet hatékonyságának növelése, vagy a termékstruktúra átalakítás kapcsán.

A 2007-2013 időszak tapasztalatai, illetve a Pest megyei vállalkozások körében végzett felmérésünk alapján jól látható, hogy a piacbővítéshez elsősorban technológiai fejlesztésekre, másodsorban a finanszírozási lehetőségek bővülésére van szükség, valamint kisebb jelentőséggel a marketing támogatására.

Szintén fontos célkitűzésünk a **helyi gazdaság erősítése,** melyben olyan működőképes rendszert kívánunk kialakítani, melyben a **helyi identitásra alapozva, a szereplők jövedelemtermelő képessége erősödik, különösen az agrár-és élelmiszertermelés, a könnyű- és építőipari termelés és a turizmus tekintetében.** Pest megye sajátos helyzetét jellemzi, hogy a központi régió koncentrált és erős piaci kereslete ellenére, a kis- és nagykereskedelmi csatornák, illetve üzleti modell megváltozásával, valamint az erős nemzetközi versenynek kitett agrár- és élelmiszeripari termelés visszaesésével a megyei vállalkozások igen jelentős pozíciókat vesztek. A helyi gazdaság megújítása azon múlik, hogy az új termékfejlesztések, valamint az újonnan alapított vállalkozások képesek lesznek-e megfordítani a trendet.

A változáshoz **fejlesztetni kell a még mindig jelentős feldolgozóipari kapacitásokhoz kapcsolódó ágazatokat, a kutatási, felsőoktatási és szakképzési infrastruktúrát, az üzleti infrastruktúrát,** például az ipari és logisztikai parkokat, inkubációs és egyéb üzletfejlesztési szolgáltatásokat, klasztereket és együttműködéseket. A vállalkozások közötti együttműködés viszonylag gyakori, ennek ellenére a vállalkozások fele nem működik együtt más vállalkozással. Másrészt még a fejlesztésekben aktív vállalkozások 57%-ának sincsen érdemi kapcsolata a székhely, vagy telephely szerinti települési önkormányzattal, kétharmadának a térségi szakképzéssel, 70%-ának felsőoktatási intézménnyel, vagy más tudásközponttal. Figyelemreméltó megállapításnak tekinthető, hogy **a vállalkozók visszajelzései alapján az együttműködés hiányának leggyakoribb oka még mindig az információ hiánya, a tájékozatlanságból fakadó érdektelenség.**¹

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió helyzetfeltárás munkarészében több, az egyes ágazatokat érintő megállapítást tettünk, melyek vagy jelentős fejlődésre képesek és ebben segítségre szorulnak, vagy fejlesztésre szorulnak az ágazati, vagy világgazdasági válság miatt. Mindkét esetben igaz, hogy ezekben az esetekben a fejlesztés nem a további lemaradást állítja meg, hanem a szektor helyzetbe, vagy újra helyzetbe hozásával jelentős foglalkoztatás és nemzetgazdasági bevétel realizálódik.

Pest megye jelentős agrárpotenciálja korábban egy hatalmas piac a főváros kiszolgálása mellett exportra is képes volt termelni, majd erről a szintről jelentős mértékben visszaesett. Fontosnak tartjuk **az agrárium termelésben betöltött szerepének erősítését, a termelés fokozását, az élelmiszer feldolgozóipar erősítését, valamint a rövid ellátási láncok térnyerésének elősegítését,** beleértve a specifikus logisztikai és nagy-, illetve kiskereskedelmi tevékenységek támogatását.

Pest megye látszólag irigylésre méltó helyzetben van a makroregionális közlekedési hálózatok általi érintettség tekintetében. A térséget átszövik a nemzetközi közút és vasúti útvonalak, rendelkezik egy nemzetközi folyammal, a Dunával, továbbá a megyében található az ország legnagyobb forgalmat lebonyolító nemzetközi repülőtere. **Megyénk a Közép-magyarországi Régió részeként csomóponti helyet foglal el Európán belül, s a belső piac szempontjából is kitüntetett helyzetben van.**

A helyzeti előny alapján valóban **képes lehetne a térség makroregionális KAPU szerepkör betöltésére.**² Azonban a fejlesztések, akár a logisztika, akár a közlekedés terén nem lépik át azt a kritikus tömeget, amely igazán generálná és öngerjesztővé tudná tenni a fejlődést, ami majd feljogosítja a térséget a KAPU, vagy HUB szerep betöltésére. A prioritás komplex módon kívánja eljuttatni a fejlesztések kritikus tömegéig a szűkebb övezetet, amely megvalósul az érintett önkormányzatok, a megye és a főváros összefogásával, a gazdasági szereplőkkel történő intenzív együttműködéssel, kiemelt nemzeti szintű támogatással. Figyelmeztető, hogy a hazai logisztika az elmúlt évtizedben pozíciót veszített térségbeli versenytársaihoz (elsősorban Bécshöz) képest, ugyanis a növekvő forgalomból csökkent

¹ Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft, Vállalkozói közvélemény kutatás 2013.

² Forrás: Wekerle terv

a részesedése. Látható, hogy **Magyarország elhelyezkedése nem jelent automatikus előnyt, változásokra van szükség, a befektetések összpontosítására, az értéktartalom növelésére, a támogató üzleti környezet fejlesztésére.**

Fentiek miatt szükségesnek látjuk a közlekedési hálózat gazdaságfejlesztést is akadályozó elemeinek pótlását, a V0 vasútvonal logisztikai zónát erősítő módon történő fejlesztését, a Duna bekapcsolását az áruszállításba.

A magán- és közszféra szereplőinek összefogásával a Ferihegyi Gazdasági Övezetben célszerű egy komplex térség- és gazdaságfejlesztési program (akár integrált területi beruházás - ITI) elindítása. Ez nem csak Pest megye, hanem a Közép-magyarországi Régió és egész Magyarország érdeke. A fejlesztés továbbgyűrűző hatása Pest megye szempontjából többek között a megye déli-keleti leszakadó területeinek felzárkóztatását is jelentheti.

Fentiek alapján **a területfejlesztési programban, nyolc fő beavatkozási területet azonosítottunk** az alábbiak szerint:

- I. Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása – [I. Prioritás];
- II. Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD) – [II. Prioritás];
- III. Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében –[III. Prioritás];
- IV. Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért –[IV. Prioritás];
- V. Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása –[V. Prioritás];
- VI. Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem – [VI. Prioritás];
- VII. Testben és lélekben egészséges Pest megye –[VII. Prioritás];
- VIII. Integrált Területi Beruházások Pest megyében –[VIII. Prioritás];

4 Pest megye beavatkozási eszközzrendszere

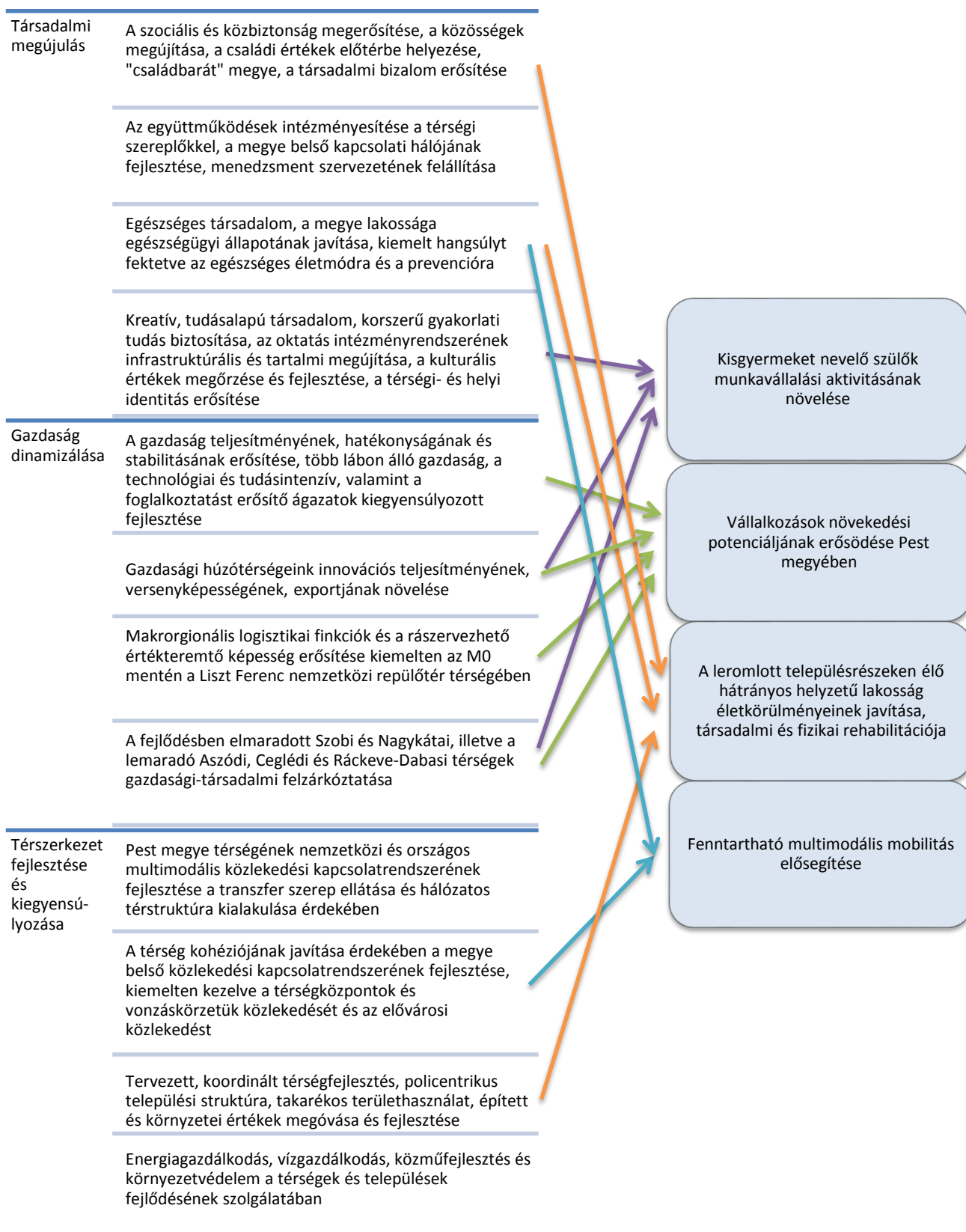
Minden fejlesztési program annyit ér, amennyi megvalósul belőle. A megyei fejlesztési dokumentumok teljes tervezéssel készültek, valamennyi, megyénket érintő kérdésre megpróbáltuk e lehetséges válaszokat megadni. Pest Megye Önkormányzata abban a helyzetben határozhatja meg gazdaságfejlesztési programját, hogy **a következő öt évre előre előretekintve ismerheti azokat az európai uniós forrásokat, melyek leginkább befolyásolják Pest megye életét. Jelen időszakban elsősorban az uniós források vehetőek biztosnak a megyei fejlesztési programok megvalósítása fedezetéül,** azok pedig megyénk fejlett régiós státusza miatt igen korlátozottan és kötött tematika szerint állnak rendelkezésre. **A KMR fejlesztésére elsősorban a VEKOP források, illetve az Ágazati Operatív Programok közül az IKOP, a KEHOP és a Vidékfejlesztési OP forrásainak egy része áll majd rendelkezésre.**

Sajnos immár a számok ismeretében kijelenthető, hogy a fejlett régió részeként megyénkben nem várhatóak jelentős uniós fejlesztések. A beavatkozási környezetet a források megléte, vagy hiánya befolyásolja leginkább. A forráshoz jutás szempontjából a megyei fejlesztési programban megfogalmazott fejlesztési igényeket három kategóriába tudjuk sorolni:

- A Pest megyében, a VEKOP forrásaiból, **az Integrált Területi Program keretében felhasználható uniós forrásokra alapozott fejlesztések** (megyei tervezés alatt),
- A régióban a **VEKOP és az egyes ágazati operatív programok keretében felhasználható uniós forrásokra alapozott fejlesztések** (minisztériumok tervezése alatt),
- **Forráshiányos területek, amelyekre vagy hazai költségvetési fejlesztési forrásra lenne szükség, vagy a befektetői, vállalkozói privát tőkére.**

4.1 A Pest megyében, a VEKOP forrásaiból, az Integrált Területi Program keretében felhasználható uniós forrásokra alapozott fejlesztések

Ezek azok a fejlesztési területek, amelyekre Pest Megye Önkormányzatának közvetlenül ráhatása van, illetve amelyek forrásai megfelelő tervezés és végrehajtás esetén biztosnak vehetőek. A VEKOP prioritásai közül három prioritás négy intézkedése megtervezése, majd a végrehajtásának felügyelete és segítése megyénk feladata, ezek összesen 14.5 milliárd Ft-nyi fejlesztést jelentenek. Egy részük, mint az üzleti infrastruktúra fejlesztésének támogatása című intézkedés, közvetlenül gazdaságfejlesztési hatásúak, más részük – mint egyébként sok más VEKOP intézkedés-közvetetten segítik a megye gazdasági fejlődését.

4. ábra: A területfejlesztési program célrendszeréhez kapcsolódó megyei tervezésű intézkedések

A megyei forráskeretek megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

Intézkedés neve	Forráskeret (Mrd Ft)
Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében	5,7
Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése	1,8
Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése	5,1
A leromlott településrészekben élő hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja	1,9

4.1.1 Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében

Pest megye nyugati kapujában, Budaörs-Törökbálint-Biatorbágy térségében, illetve az MO-ás autópályán déli szakasza mentén az elmúlt évtizedekben viszonylag nagy sűrűségben épültek ki ipari-, kereskedelmi-, szolgáltató parkok, döntően multinacionális cégek privát forrásaiból. Ezek a parkok a térségek életére, munkaerő piaci helyzetére, az ott élők lehetőségei tekintetében jelentős hatást gyakoroltak.

A megye többi térségében ez a fajta fellendülés nem, vagy csak kevésbé volt érzékelhető, **a megye gazdasága az értéktermelés, a munkahelyek biztosítása szempontjából egyenlőtlenül oszlik el a térben, s ez igaz a nagy számosságú, de üzleti infrastruktúra ellátottság szempontjából hátrányos helyzetben lévő megyei kkv szektor vonatkozásában is.**

Különösen a megyehatár-menti kistérségek maradtak ki a gazdasági fellendülés pozitív hatásaiból, a területi egyenlőtlenségek emiatt is magasak megyén belül.

Ezért **az üzleti infrastruktúra fejlesztésére rendelkezésre álló forrásokat elsősorban a Pest megyei kkv szektor igényeire, illetve a területi egyenlőtlenségek oldására szeretnénk felhasználni.** Fentiek alapján a lemaradó térségekben, továbbá a Pest megye legnagyobb fejlődési potenciáljával rendelkező képező Ferihegyi Gazdasági Övezetben kívánjuk fejleszteni **egyrészt a már meglévő infrastrukturális kapacitásokat, másrészt új vállalkozói parkokat, inkubátorházakat szeretnénk kialakítani.**

Pest megye, az ország gazdaságfejlesztésének egyik legnagyobb fejlődési potenciállal rendelkező térsége az általunk Ferihegyi Gazdasági Övezetnek elnevezett, a repülőtér tágabb környezetét magába foglaló Dél-pest megyei térség. A nemzetközi repülőterek és vonzáskörzetük minden országban kiemelt jelentőséggel bírnak a gazdaságfejlesztés szempontjából, hiszen rendkívül nagy személy- és áruforgalmat bonyolítanak le, ehhez a szolgáltatások széles skálája kapcsolódik, és az értékteremtési folyamatok közül egyre több termelő- és feldolgozó kapacitás is ezekbe az övezetekbe összpontosul. A térségben mind a makro regionális közlekedési kapcsolatok, mind a potenciális fejlesztési területek, mind a szükséges emberi erőforrások rendelkezésre állnak ahhoz, hogy komoly gazdaságfejlesztési célterületté váljon a közeljövőben.

Pest megye összetettségéből adódóan, a fejlett és jó adottságokkal, lehetőségekkel rendelkező, döntően a főváros közeli, agglomerációs térségek mellett a megyében számos, a megye északi-, keleti és déli peremvidékén elhelyezkedő térség ugyanolyan problémákkal küzd, mint az ország más, fejlődésben lemaradó területei. Ezekben a térségekben él a megye lakosságának mintegy egyharmada, több mint 400 ezer fő. Megállapítható az is, hogy pusztán a piaci folyamatok (például a vállalati hitelezés, vagy a hazai piaci kereslet bővülése) és az általános gazdaságfejlesztési eszközök önmagukban nem elégségesek ahhoz, hogy e térségek bekapcsolódjanak a nagyvárosi térség gazdasági és kulturális vérkeringésébe.

A megyei területfejlesztési programban az „Üzleti környezet fejlesztése” [GD1.f] projektcsomagban célként rögzítettük a vállalkozások indulásának ösztönzését, olyan szolgáltatások és üzleti környezet biztosításával, mely elősegíti a kezdést és megerősíti a kritikus szakaszban lévő kezdő vállalkozások fejlődését. A megvalósítás során olyan „inkubátorházak” létrehozása is megtörténik, melyek önállóan elhelyezkedve, vagy vállalkozói parkban megépülve többszolgáltatásokat nyújtanak a beköltöző induló vállalkozásoknak. Szakítani kívánunk az eddig

gyakorlatként alkalmazott irodaház jellegű inkubációval és olyan projekteket kívánunk támogatni, ahol akár termelő beruházások is elkezdhetik működésüket.

Forráskeret: VEKOP 1.3 prioritás 5,7 Mrd Ft

4.1.2 Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése

Pest megye lakosságának jelentős része napi szinten ingázik munkahelyre, iskolába, szolgáltatások igénybevétele miatt. **A közlekedési feltételek javítása a megyei területfejlesztési programban fontos célkitűzés, ennek egyik eleme a multimodális mobilitás feltételeinek javítása.**

A területfejlesztési koncepcióban megállapításra került, hogy **a kerékpárút a hivatásforgalomban is egyre inkább fontos szerepet játszik, tehát gazdaságfejlesztési szerepe kimutatható.** A dokumentumban feladatként fogalmaztuk meg a kerékpáros közlekedés infrastrukturális, hálózati és eszköz feltételeinek javítását, új településközi kerékpárutak építését, a közösségi közlekedéshez kapcsolódva állomási B+R létesítmények telepítését.

A fejlesztési elképzeléseket a VEKOP forráskeretéhez mérve látható, hogy ebben a projektsomagban nem tudnak megvalósulni nagy hálózati fejlesztések, tehát a Pest Megyei Területfejlesztési Programban rögzítésre kerülő *a „Nemzetközi és országos kerékpáros kapcsolatok fejlesztése” [TF3.c]* projektsomag egyes elemei tudnak csak megvalósulni. A korábban rögzített elképzelésünket, mely szerint hálózatokhoz kapcsolódóan szeretnénk megvalósítani a fejlesztéseket nem vetjük el, csak a hálózat egyes elemeit, mégpedig a hivatásforgalommal, belterületi balesetveszéllyel leginkább érintett szakaszok építését kívánjuk támogatni.

Amennyiben bevezetésre kerül Budapesten a dugódíj, akkor azokban a zónákban, ahol közlekedési eszközt kell majd váltani, ennek nincsenek meg a feltételei. Fejleszteni kívánjuk tehát azokat a területeket, ahol a közösségi közlekedés elemei koncentrálnak. A területfejlesztési program alapján **elsősorban a közösségi közlekedés tengelyei melletti multimodális csomópontok, P+R, B+R, K+R parkolók fejlesztésére, a buszmegállók fejlesztésére kívánunk koncentrálni.**

A pályázati kiírásban terveink szerint **korlátozott módon támogatható lesz gyalogos átkelők, forgalomlassítók, közlekedési lámpák, átkelőhöz tartozó közvilágítás és közlekedés technikai eszközök fejlesztése.** A felmerült jelentős települési igény miatt több és kisebb volumenű fejlesztést tervezünk megvalósítani az egész megyét lefedően.

Forráskeret: VEKOP 5.3 prioritás 1,8 Mrd Ft

4.1.3 Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetértékelése alapján kijelenthető, hogy azokon a Budapesti Agglomerációhoz tartozó településeken, ahová a fővárosból való kitelepülés, illetve a más megyékből való betelepülés a legintenzívebb volt, **a demográfiai igényeknek megfelelően szükséges a bölcsődei és az óvodai kapacitások megerősítése. Ez egyrészt a leromlott állapotú intézmények megújításával és bővítésével, másrészt újak építésével oldható meg.**

A kapacitás növelésével a kisgyermekes anyukák munkába állása feltételeinek javulása történik, melynek gazdaságélénkítő hatása lesz. **A megyei területfejlesztési program célként határozta meg ezen kapacitások igényekhez történő igazítását.**

A tervezett fejlesztések többféle módon tudják elősegíteni a kisgyermeket nevelő szülők, különösen a nők munkábaállítását. Fejleszteni kívánjuk meglévő férőhelyekhez kötődően a bölcsődék és családi napközis eszközellátottságát, infrastruktúrájának minőségét, illetve rendkívül korlátozott módon lehetőség nyílik új óvodai férőhelyek létesítésére, jelentősebb mértékben pedig bölcsődei férőhelyek létrehozására, akár új bölcsődék építésével, valamint támogatni kívánjuk családi napközik létesítését is.

Forráskeret: VEKOP 6.1 prioritás 5,1 Mrd Ft

4.1.4 A leromlott településrészekben élő hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja

Pest megyét egy olyan kisvárosokkal átszótt térként képzeljük el, amely gazdaságilag prosperál, ezzel egy időben pedig kiemelkedő környezeti feltételeket és életminőséget biztosít az itt lakóknak. A helyzetértékelés alapján kijelenthető, hogy a megye „spontán” fejlődése nem ebben az irányban indult el. **A települések fejlődése során létrejöttek olyan szegregálódó, társadalmi és környezeti kockázatot jelentő területek, melyeket szükségszerű újra bekapcsolni a település életébe.** A gazdasági, társadalmi, környezeti problémákat a piac önmagában nem oldja meg,

vagy nem kezeli kellő hatékonysággal. A városok egyes társadalmi, fizikai, gazdasági szempontból is leszakadó, vagy leszakadással fenyegetett településrészeinek állapota erősen leromlott, lakosságcsoportjaik társadalmi helyzete, foglalkoztatási színvonala, életkörülményei szegényes, a településrész városi és közösségi funkciókkal való ellátottsága alacsony szintű, a településrész nem képes bekapcsolódni a város gazdasági-társadalmi vérkeringésébe. Egyes területeken koncentráltan jelentkeznek a munkanélküliség, melyet tovább súlyosbítanak a hátrányos helyzetű csoportok jelenlétéből, és a közbiztonság romlásából származó problémák.

A szegregátumokban vagy a szegregációval veszélyeztetett területeken infrastrukturális beavatkozásokat, továbbá felzárkóztató programokat, akciókat kívánunk megvalósítani. Támogatni kívánjuk a leromlott lakóépületek megújítását, közterek, közparkok, közterületi játszóterek, szabadtéri közösségi terek, városi zöldfelületek, gyalogos zónák infrastrukturális fejlesztését, közösségi épületek megújítását, ügyfélterek korszerűsítését (kapacitásfejlesztés, minőségi szolgáltatásnyújtás és energiaracionalizálás szempontjából), zöld infrastruktúra, extenzív és intenzív zöldterületek fejlesztését, kiegészítő jellegű közlekedési fejlesztéseket, infrastrukturális fejlesztéseket kiegészítő és megalapozó „szoft” típusú tevékenységeket.

Forráskeret: VEKOP 6.2 prioritás 1,9 Mrd Ft

4.1.5 Pest megye feladatai az Integrált Területi Program végrehajtása kapcsán

Pest megye feladata elsősorban **tervezési feladat**, amelyhez számos, a forrásfelhasználás folyamatára közvetlen kiható döntést szükséges meghoznia.

Döntéshozói feladatunk elsőként a **Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer** (a Területi Kiválasztási Eljárásrend eszköze) belső jóváhagyásakor, majd ezt követően a forráskeretek felhasználása (felosztása) kapcsán az ITP készítésekor jelentkezik.

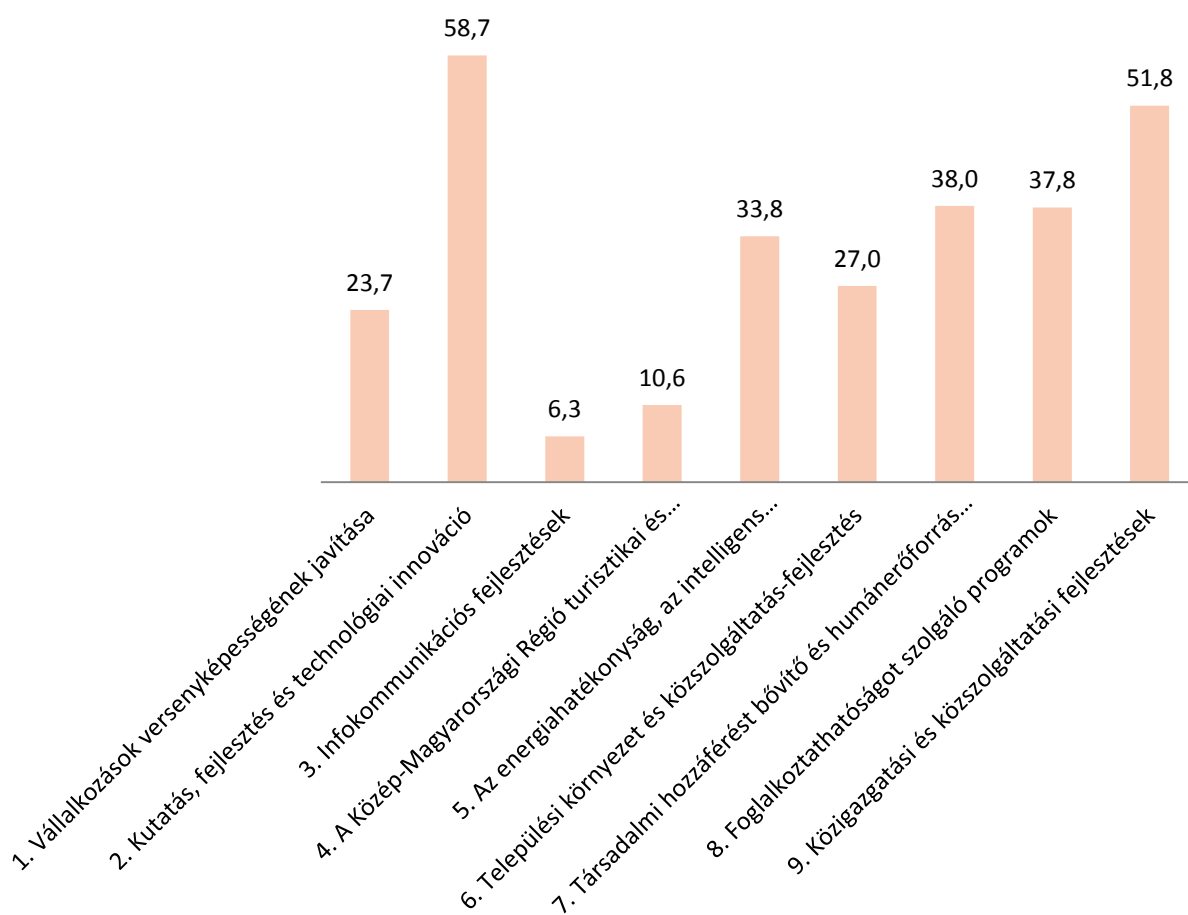
A támogatási kérelmek bírálatában a **Döntés Előkészítő Bizottság (DEB) munkájában tanácskozási joggal részt veszünk**, ahol az Irányító Hatóság és Pest megye együtt dönt a kiválasztásra kerülő projektekről, vagyis Pest megyének vétőjoga lesz.

A **projektetek előkészítésében és megvalósításában is** nagyobb szerep jut várhatóan Pest megyének, hiszen a megyei önkormányzat a területén található települési önkormányzatok e rendelet hatálya alá tartozó támogatásból megvalósul közfeladat fejlesztési **projektjei előkészítésében és megvalósításában köteles részt venni, ha azt a települési önkormányzat kéri.**

Törvény által előírt feladatunk továbbá **az ITP végrehajtásának és forrásfelhasználásának nyomon követése** (végrehajtás monitoringozása).

4.2 A régióban a VEKOP és az egyes ágazati operatív programok keretében felhasználható uniós forrásokra alapozott fejlesztések

Az operatív programok közül a VEKOP forrásai teljes egészében a Közép-Magyarországi Régió gazdaságfejlesztését kell, hogy szolgálják. **A közvetlenül a kkv szektor fejlesztéseit szolgáló prioritások forrásainak jelentős része Pest megyébe kerül allokálásra, a megye egy részében megemelt támogatás intenzitás mellett.** Az egyéb, településfejlesztési, energiahatékonyság javítási, humánerőforrás fejlesztési, foglalkoztathatóságot javító, stb. programok a régió egészének fejlődését hivatottak segíteni.

5. ábra: VEKOP prioritásstruktúrája (Milliárd Forint)

Bár a teljes forráskeretnek csak mintegy 5%-a az a keret, amelynek megyénknek közvetlenül ráhatása van, a **VEKOP valamennyi intézkedése tekintetében feladatunk, hogy azok felhasználására igyekezzünk úgy befolyást gyakorolni, hogy azok a lehető legjobban hasznosulhassanak.** A prioritások és az intézkedések többé-kevésbé a megyei fejlesztési program és az általunk készített VEKOP részdokumentumok figyelembe vétele mellett készültek, így a programban szereplő intézkedések célkitűzéseivel Pest megye azonosulni tud. Fontos, hogy a források minisztériumok által történő felhasználásának folyamatában, illetve a nyomon követésben, monitoringban Pest megye aktívan részt tudjon vállalni.

Ez ugyanígy igaz a többi, ágazati operatív program vonatkozásában, elsősorban az IKOP, KEHOP és Vidékfejlesztési OP tekintetében.

Az alábbiakban megjelenítjük azokat az intézkedéseket, amelyek végrehajtásában a megyei önkormányzatnak közvetlen feladat nincs ugyan, de megyénk fejlesztését jelentős mértékben befolyásolhatják.

4.2.1 Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása

A beavatkozás olyan szakértőt rendel a vállalkozáshoz, mely tanácsadással tudja segíteni a vállalkozás tevékenységét. A tanácsadás lehet életrszakaszhoz, új technológia bevezetéshez, exportképesség fejlesztéséhez (marketing kompetenciák és megfelelő üzleti modell kialakítása) vagy pénzügyi eszköz alkalmazásához rendelt. A szakértő segítségével a vállalkozás „átlépi saját árnyékát”, új fejlődési ciklusba tud lépni. Hatékonyan fogja tudni menedzselni technológiai fejlesztéseit, humán erőforrásait és szervezetét, nő a jövedelmezősége, képes lesz kilépni külső piacokra, illetve nagy hatékonysággal lesz képes specifikus keresletet, vagy kifejezetten egyedi termelési és fejlesztési igényeket kielégíteni. A program után a többletbevételnek köszönhetően képes lesz saját bevételből megfinanszírozni speciális munkaerő igényeit.

Forráskeret: VEKOP 1.1 prioritás 0,2 Mrd Ft

4.2.2 Vállalati technológia fejlesztések

Pest megye vállalkozásainak jelentős része elveszítette belső piacainak meghatározó részét, külső piacokat pedig nem tudott szerezni. A Pest megyei vállalkozások által 2007 és 2013 között megvalósított fejlesztések mintegy 60%-a gépbeszerzésre irányult. A versenyképesség erősítésének egyik alapvető eszköze a technológia vásárlásával végrehajtott fejlesztés, a kapacitások bővítése valamint új termelési/technológiai ágak indítása. A Pest megyei vállalkozások körében megfigyelt problémák miatt indokolt a támogatások alkalmazása, különösen azokban a szegmensekben, ahol célzott és integrált módon kapcsolható össze a telephely fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével, a külgazdasági orientáció bővítésével. A 2007 és 2013 közötti időszakokkal összehasonlítva szorosabb kapcsolatra van szükség a technológiai fejlesztések és az üzleti eredményesség között. **A vissza nem térítendő források becsatornázásával a vállalkozások technológiai színvonala és termelékenysége jelentősen javulhat.** (Beleértve a készletszintek változását, a szervezet rugalmas alkalmazkodási képességét, a beszállítói kapcsolatokban elérhető hatékonyságot, a működés folyamatosságát, a stratégiai partnerségekben elérhető megtakarításokat, stb). Az értékesítés bővítésével új munkahelyek keletkeznek, elsősorban a nagyobb hozzáadott értékkel bíró munkakörökben. Az új kapacitások színvonalával a vállalkozások munkaerő iránti kereslete sokszínűbbé válik, gazdasági tevékenysége több lábbon áll.

Forráskeret: VEKOP 1.2 prioritás 14,5 Mrd Ft

4.2.3 Mikro-, kis és középvállalkozások külpicra jutásának támogatása

A piacra jutás feltételeinek támogatása keretében támogatni kívánjuk a vállalkozások külpiaci érvényesüléséhez szükséges tevékenységeit (pl. marketing, márképítés, piaci betörés, üzleti kapcsolatfelvétel), valamint a piacra jutáshoz szükséges tevékenységeit (pl. külföldi vásárokon és kiállításon való részvétel, cégprezentáció, önálló árubemutató, sajtófogadás, üzletember találkozó szervezése), ezáltal csökkentve a vállalkozások nemzetközi piacokra való belépéséhez, illetve bennmaradásához szükséges költségeit. Ennek köszönhetően a hazai vállalkozások jobban ki tudják használni az egységes európai piac és egyéb külpiacok nyújtotta előnyöket.

Forráskeret: VEKOP 1.4 prioritás 1,2 Mrd Ft

4.2.4 Vállalkozói együttműködések ösztönzése

A fejlesztés keretében **beszállítói hálózatok, klastterek valamint egyéb vállalati együttműködések kialakulását és továbbfejlődését kívánjuk elősegíteni.** Különös tekintettel a területi jó gyakorlatok alapján meghatározható megoldásokat a következő területeken: közös piaci fellépés; a stratégiai partnerségen, beszállítói kapcsolatokon alapuló, illetve értékesítési együttműködések; innováció és közös fejlesztés, export. A fejlesztési forrást igénybe vevő vállalkozások képesek lesznek a nemzetközi piacra kilépni, a kkv-k képessé válnak beszállítóként megjelenni a magyar és nemzetközi piacon.

Forráskeret: VEKOP 1.5 prioritás 2,1 Mrd Ft

4.2.5 Vállalati K+F tevékenység erősítése

A beavatkozás támogatja a szolgáltatások fejlesztését, valamint az innováció menedzsment humán kapacitásának folyamatos készség és kompetenciafejlesztését, helyben tartását. A beavatkozás támogatja a kisvállalatok, nagyvállalatok és egyetemek közötti stratégiai együttműködések létrejöttét, a tudás- és technológiatranszfer hatékonyságának növekedését.

Egyrészt a vállalkozások önálló K+I tevékenységének támogatása valósulhat meg, másrésztől növekedhet a hosszú távú együttműködésben végzett, életképes K+I projektek száma. A vállalkozások versenyképességének és K+I tevékenység ösztönzése érdekében támogathatóvá válik az innovatív vállalkozások házon belüli, prototípus, termék, technológia- és szolgáltatásfejlesztése, legalább az ún. MVP vagy demonstrációs fázis eléréséig, illetve esetenként azon túl, a piacra lépésig is. A beavatkozás célja a nemzetközi piacokon versenyképes, magyar K+I eredményekre alapuló vállalkozások létrejöttének és fejlődésének elősegítése, valamint az ezt támogató ökoszisztéma kialakítása.

A vállalkozások és a kutatóhelyek meglévő és potenciális tudásbázisában rejlő szinergiák kihasználása érdekében elengedhetetlen a kisebb együttműködések támogatása is. Ezen közös projektek jelentős szellemi hozzáadott értéket magukban hordozó, új, piacképes termékek, szolgáltatások és technológiák (vagy ezek prototípusai) kifejlesztését eredményezhetik.

Forráskeret: VEKOP 2.1 prioritás 34 Mrd Ft

4.2.6 Stratégiai K+I együttműködések és kezdeményezések támogatása

Az intézkedés szükségességét indokoltja, hogy hazánkban a magán szektor, illetve a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek között – európai összehasonlításban – gyenge a kapcsolat, az innovatív vállalkozások együttműködésének intenzitása pedig alacsony. Az Európai Unió újabb, integrált innováció-politikai és kohéziós politikai elképzeléseinek megfelelően a regionális versenyképesség növelése érdekében elengedhetetlennek tartjuk – az intelligens szakosodás irányába mutató –, K+I alapú egyedi technológiai ökoszisztéma (individual ecosystem) fejlesztését, stratégiai K+I hálózatok kiépülését és elmélyülését. Ezek jelentős bázisát képezik a közfinanszírozású, illetve nonprofit kutatóhelyek és a vállalati szféra közötti együttműködések és a tudástranzfer, valamint az iparági együttműködő hálózatok (klaszteresedés).

A folyamatok katalizálása érdekében **célul tűzzük ki azon közfinanszírozású vagy nonprofit kutatóhelyek, illetve vállalkozások által újonnan kialakított, valamint a már előzményekkel rendelkező stratégiai K+I együttműködések támogatását, amelyek révén magasabb hozzáadott értékű, új eredmények, azaz tudományos eredmények, piacképes termékek, szolgáltatások, technológiák, ill. ezek prototípusai jönnek létre.** Az együttműködések kialakítása során a közfinanszírozású, illetve a nonprofit kutatóhelyek biztosíthatják a K+I folyamatokhoz elengedhetetlen szilárd és széleskörű tudásbázist, míg a vállalatok K+I kapacitásának és innovációs potenciáljának fejlesztése révén elérhető a szükséges, kutatási kritikus tömeg.

Forráskeret: VEKOP 2.2 prioritás 4,7 Mrd Ft

4.2.7 Kutatóintézeti kiválóság és nemzetközi együttműködések támogatása

A Nemzeti kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia 2020 alapján a kutatók és kreatív szakemberek képzése, valamint nemzetközileg versenyképes kutatóbázisok fejlesztése fontos célkitűzése Magyarországnak. A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltárása megállapítja, hogy Pest megye a lehetőségeihez képest jelentős lemaradásban van kutatás-fejlesztés tekintetében az európai átlagtól és Magyarországon belül sincs az élmezőnyben.

A beavatkozás célja a régióban lévő kutatóhelyek K+F eszközállományának fejlesztése új műszerek/infrastruktúra beszerzése, valamint a meglévő K+F eszközök korszerűsítése révén.

Forráskeret: VEKOP 2.3 prioritás 20 Mrd Ft

4.2.8 Versenyképes IKT szektor fejlesztése

Az infokommunikációs technológiák, különösen az informatika világában kiemelt jelentősége van a folyamatos tanulásnak, a technika és technológia folyamatos nyomon követésének, mivel a tudás itt évül el leggyorsabban, emiatt támogatni kívánjuk a felnőttképzést (a formális, nem formális és informális tanulási formákat egyaránt) ebben a szektorban. Szükséges továbbá az IKT humán kapacitásának vállalalkozói igényeknek megfelelő létrehozása, a szakosodás megvalósítása, vállalati képzőhelyek és oktatási rendszer együttműködése. (kompetencia központok, kutatási együttműködések, oktatási kabinetek létrehozása)

A támogatások felhasználásával azt is el kívánjuk érni, hogy az IKT iparág (különösen a szoftverfejlesztés és IT szolgáltatás részesektorok) legyen nemzetközi versenyképességének növekedése révén gazdaságunkban.

Forráskeret: VEKOP 3.1 prioritás 2.9 Mrd Ft

4.2.9 Oktatás-, duális képzés fejlesztése, térség specifikus igények biztosítása az oktatásban

A szakmában nagy gyakorlattal rendelkező vállalkozások szakképzésbe való szélesebb körű bevonásával korszerű gyakorlati ismeretekkel rendelkező, a termelésben jártas fiatal és motivált munkaerő kerül kibocsátásra, mely megkönnyíti a fiatalok elhelyezkedését, illetve javítja az őket alkalmazó vállalkozások hatékonyságát, versenyképességét.

Szükséges, hogy a szakképzés jobban reagáljon a gazdasági szereplők speciális szakember igényeire. (Pl.: IKT ipar, logisztika, gyógyszeripar, építőipar, gépipar, fejlett feldolgozóipar, szociális szféra) Fontosnak tartjuk a megyében működő KKV-k számára nyújtott képzések biztosítását, a menedzsmentismeretek, informatikai ismeretek, marketingtechnikák terén, segíteni szeretnénk, a Kkv vezetők generációváltását képzési programokkal. A beavatkozás támogatja a munkavállalók további, speciális képzését az új technológiákhoz, módszerekhez, termelési folyamatokhoz kapcsolódóan, illetve az álláskeresőket át és továbbképzését.

Forráskeret: VEKOP 8.4, 8.6, 8.7, 8.8 prioritás 8.8 Mrd Ft

4.2.10 Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése

A megyében élő ingázók helyzete nem irigylésre méltó. Naponta egy-két, vagy több órát töltenek közösségi közlekedési eszközön. Az utazás körülményei pedig sokszor kívánni valót hagynak maguk után. A beavatkozás során az IKOP projektlista alapján fejlesztésre kerülnek a megálló, az elővárosi vasútvonalak. Városi/helyi buszok, trolibuszok kerülnek beszerzésre, HÉV vonalak kerülnek megújításra, lassújelek kerülnek felszámolásra a pályatest megújításával. Szintén előre meghatározott projektlista alapján kerülnek felújításra Budapest fejpályaudvarai. A kötőtpályás elővárosi közlekedés fejlesztéséhez új motorvonatok kerülnek beszerzésre.

Forráskeret: IKOP 3. prioritás

4.2.11 Energiahatékonyság az intelligens energiahasználat, a megújuló energiák használatának támogatása a vállalkozói, önkormányzati és lakossági szektorban

A beavatkozás során a **Pest megyében lévő települési önkormányzati tulajdonban lévő intézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközik) fejlesztése, az alap- és középfokú oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése, a szociális szolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése, az egészségügyi ellátást nyújtó intézmények fejlesztése, valamint a helyi önkormányzat kötelező feladatait ellátó intézményrendszer fejlesztései valósulnak meg.** Ezen kívül a költségvetési szervek intézményeinek fejlesztésére is sor kerülhet. A felsorolt esetekben **energia és környezeti hatékonysági beruházások és megújuló energia együttes alkalmazásának elősegítése történik.** A fejlesztésbe beleértjük az épületgépészeti rendszerek fejlesztését, alternatív energia alkalmazását, valamint a hőszigetelést érintő fejlesztéseket, illetve a kifejezetten jelentős megtakarítást eredményező kísérleti és bevezetés alatt álló megoldások támogatását, adott esetben pilot projektek keretében.

A lakossági energiatakarékos projektek és a gazdasági társaságok akár termeléshez kötött energetikai fejlesztései továbbra is támogatást kell, hogy élvezzenek.

Pest megye célja, hogy elkészítse a megyére vonatkozó **Megújuló Energia Stratégiát.**

Kiemelten kezeljük a SOLANVA klaszterben való aktív részvételt. A klaszterben való részvétel célja, hogy energiahatékony technológiák, rendszerek és rendszerelemek (berendezések) jöjjenek létre és ezeket alkalmazzák az épületek energetikai korszerűsítésénél, valamint az épületkorszerűsítések finanszírozására olyan támogatási és hitel konstrukciók legyenek elérhetők az ingatlantulajdonosok/lakástulajdonosok számára, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy a felvett hiteleket a korszerűsítésből fakadó monitoringgal igazolt energia-megtakarításból/költségcsökkenésből törlesztik és fizetik vissza a meghatározott futamidő alatt.

Forráskeret: VEKOP 5.1, 5.2, prioritás KEHOP 5 prioritás

4.3 Forráshiányos területek, amelyekre vagy hazai költségvetési fejlesztési forrásra lenne szükség, vagy a befektetői, vállalkozói privát tőkére.

4.3.1 A megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex gazdaságfejlesztési programja kidolgozása és végrehajtása

Kijelenthető, hogy az elmúlt időszak hazai támogatáspolitikája, Pest megye fejlett régiós státusza, illetve a gazdasági válság közösen azt eredményezték, hogy **nem javult a régió belüli kohézió, és inkább nőttek a távolságok a centrum és a periféria között.** Miközben a többi, konvergencia régióban jelentős erőforrások álltak-állnak rendelkezésre a fejlettségbeli lemaradás visszafordítására, a fővárostól mintegy 30-50 km távolságban, kialakult egy fejlett régió belüli periférikus térség. Ezek a térségek mintegy „vákuumba” kerültek, mind a támogatáspolitikai, mind a privát befektetések elkerülik azokat.

A beavatkozás egészére igaz, hogy **komplex programokban gondolkodunk, melyek térségi gazdaságfejlesztési stratégiákra támaszkodnak.** A prioritás keretében támogatott intézkedések és beavatkozások fő kiválasztási elvei a következők:

- a prioritás keretében jellemzően programszerű, integrált beavatkozások támogatására kerül sor, a megyei és térségi gazdaságfejlesztési részprogramokhoz illeszkedően;
- a támogatott projektek egymásra épülő fejlesztési elemeket foglalnak magukban, amelyek fő célja a munkahelyteremtés, tehát a fejlesztéseknek egyértelműen a foglalkoztatási helyzet javítására kell irányulniuk;
- a prioritás célzottan a helyi érdekű gazdaságfejlesztési igényekre orientál. Ezért a prioritás kifejezett célja a helyi érdekű kis- és középvállalkozások foglalkoztatás-bővítési akcióinak támogatása.

Szükséges forráskeret: 10 Mrd Ft

4.3.2 Pest megye, közúti közlekedését, közlekedésbiztonságát javító beavatkozások

Megfelelő úthálózat nélkül a megye gazdaságának fejlesztése is kudarcra van ítélve. Ez látható azon megyehatár menti területek példáján, amelyek leszakadóban vannak (Szobi-, Nagykátai térség). Az utak fejlesztését több tényező is indokolja:

- Pest megye útjai a sugaras közlekedési hálózati rendszer miatt fokozott igénybevételnek vannak kitéve, gyakran a nemzetközi tranzitforgalom is rajtuk halad keresztül.
- Pest megye útjait naponta közel 400 ezer ingázó használja.
- Több mint 95 ezer működő vállalkozás van a megyében, melyek szállítási és hivatásforgalmi közlekedési igénye fokozottan és koncentráltan jelentkezik a centrumhoz (Budapest) közeledve.
- A város és vonzáskörzete kapcsolatára épülő járási rendszer működőképességének fontos eleme a járásközpont megközelíthetősége, mely Pest megyében jelenleg nem minden térségben megfelelő minőségű.
- A megyében az országos átlagnál magasabb arányban fordulnak elő erősen leromlott útszakaszok, felújításukra pedig nem áll rendelkezésre elég forrás.
- A települések belterületi útjainak felújítására, különösen ha önkormányzati tulajdonú útról van szó, alig jut forrása az önkormányzatoknak.
- A települések közötti projektgyűjtésünk során a legmagasabb igény a közutak fejlesztésének terén mutatkozott meg Pest megyében.

A fejlesztési célkitűzés a települések bel-, és külterületi útjainak fejlesztésére, építésére koncentrálni. Célkitűzés a belterületen lévő földutak burkolása, vízelvezetésének kiépítése, az utak mentén járdák, kerékpáros létesítmények kialakítása, a burkolt utak elavult szakaszainak megújítása. Továbbá szeretnénk a települések megközelíthetőségének javítását, térségi úthálózatba történő bekötését támogatni. Ide értendők olyan ipari, logisztikai területek megközelítését szolgáló közútfejlesztések is, melyek gazdaságélénkítő szerepe kimutatható. Előnyben kívánjuk létesíteni új utak építése helyett e meglévők felújítását, átépítését nagyobb kapacitású és erősebb pályaszerkezetű utakra.

Szükséges forráskeret: 93 Mrd Ft

4.3.3 Felszíni csapadékvíz elvezetés és a vízrendezés-vízpótlás létesítményeinek fejlesztése

A hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék számszerűsíthető károkat okoz, mely károk fedezésére 2006 és 2009 között ötszáz millió forintnál magasabb összeg került kifizetésre a Vis maior alapból Pest megyében. **A kockázatok csökkentésére a felszíni vízelvezetés javításával kapcsolatos intézkedéseket kívánunk végrehajtani**, a hiányzó csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítésével, a meglévők felújításával, karbantartásuk elvégzésének támogatásával, a szükséges kapacitások újraméretezésével és kiépítésük támogatásával. A dombvidékeken fejleszteni kívánjuk a vízvisszatartás létesítményeit.

A belvíz ellen az elvezető csatornák felülvizsgálata és felújítása is szükséges.

A megye déli területei a Homokhátság tájegységhez tartoznak. Ebben a térségben a csapadékmennyiség csökkenése okozza a problémát. A homokhátság vízgazdálkodásának javításában Bács-Kiskun és Csongrád megyével együtt kívánunk részt venni.

Úgy gondoljuk, hogy **Pest Megye Éghajlatváltozási Stratégiájának** elkészítése segítségünkre tud lenni a megyei fejlesztési igények alátámasztásában.

Szükséges forráskeret: 61 Mrd Ft

4.3.4 Egészségügyi alap-, és szakellátás intézményeinek fejlesztése

Az 1.3 milliós lakosságszámú Pest megye életében rendkívül fontos kérdés a megfelelő, mindenki számára elérhető egészségügyi ellátás biztosítása. Bár nem a megyei önkormányzat hatásköre ennek biztosítása, fejlesztéspolitikai szempontból nem megkerülhető a kérdés. Az energetikai fejlesztések KEHOP-ba történő átcsoportosításával megszűnt Pest megye lehetősége, hogy forráshoz juttassa az intézmények fenntartóit. Azonban kijelenthető hogy nem csak energetikai felújításra, hanem az eszközellátottság fejlesztésére is szükség van a legtöbb intézmény esetében. A települési egészségügyi alapellátást biztosító és térségi szakellátást biztosító intézmények energetikai fejlesztésével a fenntartási költségek csökkennének. (pl. hőszigetelések, klímaberendezés, nyílászárók cseréje)

Továbbá üzemeltetéshez kapcsolódó fejlesztések valósulhatnak meg, (vezetékek felülvizsgálata, szennyvízelvezetési problémák orvosolása, elektromos hálózat cseréje).

Nem kevésbé fontos az elavult eszközállomány cseréje. A lakossági szűrőprogramokhoz kapcsolódóan fontos a korai diagnosztikai eszközök fejlesztése, a szűrővizsgálatokhoz nélkülözhetetlen eszközök beszerzése.

Szükséges forráskeret: 10 Mrd Ft

4.3.5 Pest megyei kórházak fejlesztése

A 2007-2013 időszakban a Pest megyei kórházak nem kaptak érdemi fejlesztési támogatást, miközben szinte valamennyi megyei és számos fővárosi, megyei jogú városi kórház megújult, akár 10 milliárdos fejlesztést is jelentő egyedi projekt részeként. A beteg utak átszervezése kapcsán tágabb térségben is feladatot ellátó Flór Ferenc Kórház sem kapott lehetőséget fejlesztésekre. Pest megye, illetve részben Budapest lakosságát ez rendkívül hátrányosan érinti.

A beavatkozás a leginkább leromlott állapotban lévő megyei kórházak, különös tekintettel a kistarcsai Flór Ferenc Kórház fejlesztésére koncentrál. Az épület infrastruktúrájában olyan fokú leépülés következett be az elmúlt évtizedek alatt, hogy az már a működést is veszélyezteti, illetve energetikai szempontból annak fenntartása pazarló. Kisebb mértékben, de hasonló a helyzet a ceglédi és a váci kórházak esetében is. **Bár az operatív programok tervezése során folyamatosan jeleztük ezt a problémát a tervezésben érintett minisztériumoknak, egyelőre nem látjuk azt, hogy terveztek-e forrásokat erre a célra.**

Szükséges forráskeret: 6 Mrd Ft

4.3.6 Pest megyei turizmus fejlesztése

A beavatkozás keretében a megyében található turisztikai attrakciók infrastruktúrájának, tematikus kínálatának, szolgáltatási palettájának fejlesztése valósul meg, a természeti látnivalók, kulturális és épített örökség (kiemelten a megyében található paloták, kastélyok, kúriák, várak, templom-, és kolostorromok és világörökség várományos helyszínek), valamint rekreációs-szabadidős kapacitások kiépítésével, valamint a „bejárható Magyarországhoz” kapcsolódó fejlesztések (pl: Mária út) is megtörténnek. A rekreációs turizmus keretében a lovas túra útvonalak, a bakancsos turizmushoz köthető útvonalak, valamint az infrastrukturális háttér fejlesztése (lovardák, turista és kulcsos házak) valósulnak meg.

A **Pest Megye Turizmusfejlesztési Konceptió** elkészítésével irányt szeretnénk mutatni a helyi szereplőknek is.

Szükséges forráskeret: 15 Mrd Ft

4.3.7 Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése

A helyzetértékelés alapján kijelenthető, hogy a privát szféra beruházásai döntően meghatározzák Pest megye gazdasági teljesítményét. 2009-ben 302 Mrd Ft beruházás valósult meg a megyében. Ha csak a VEKOP keretösszegéhez hasonlítjuk, mely a jelenlegi tervek szerint hét évre 260 Mrd Ft, látható, hogy **óriási jelentősége van a térség gazdasági teljesítményében a magánszektor befektetéseinek.** Még nagyobb a jelentősége a befektetések ösztönzésének annak fényében, hogy hosszabb időszoron megvizsgálva az adatokat³ **láthatóan csökken Pest megye részesedése az ország beruházásaiból. A megye befektetés ösztönző tevékenységével segítené a települési önkormányzatok munkáját (tanácsadás, befektetési kézikönyv, terület előkészítés és fejlesztés). A folyamatba Pest megye képes bevonni nemzetközi kapcsolatait is.**

A megyei befektetés-ösztönző szervezet felállítása egyszerre orvosolhat több hiányosságot, hiszen:

- a Pest megyében jelentősen csökkenő uniós fejlesztési forrásokat még célzottabban és hatékonyabban kell felhasználni,
- **a hiányzó fejlesztési forrásokat csak a magánszektor befektetéseivel lehet ellensúlyozni,**
- **a helyi önkormányzatoknál nincs meg minden készség és képesség** saját területeik helyzetbe hozására, meglévő adottságaik kihasználására, a lehetőségek kijárlására és a potenciális befektetőkkel történő hatékony és eredményes tárgyalási folyamat lefolytatására,
- a megyei szintről koordinált és segített befektetés-ösztönzés a megyei területfejlesztési koncepció kiegyensúlyozott, fenntartható, élhető térszerkezetre vonatkozó célkitűzéseinek megvalósítását is segítené

³ Forrás: Pest Megye Területfejlesztési Konceptió – Helyzetértékelés 32. oldal

azzal, hogy a befektetéseket, beruházásokat a megye környezeti-, társadalmi, gazdasági adottságainak és az itt élők szükségleteinek legjobban megfelelő helyszínekre orientálná,

- a megyei befektetés-ösztönző szervezet a gyakorlatban tudna érvényt szerezni a területfejlesztési törvény által a megyei szintre delegált, a köz- és a magánszféra fejlesztéseinek összehangolását célzó törekvéseknek,
- a régióban (Budapesten) működő HIPA irodának nem feladata a 187 pest megyei települési önkormányzat gazdaságfejlesztési képességének, készségének javítása, befektetésekre alkalmas helyszínek beazonosítása, és azok kijánlásának a mai elvárásoknak megfelelő feltételeinek megteremtése,
- a megyei befektetés-ösztönző szervezet és a Nemzeti Befektetési Ügynökség tevékenysége egymásra épülve, egymást erősítő módon tudna megvalósulni.

Szükséges forráskeret: 1 Mrd Ft

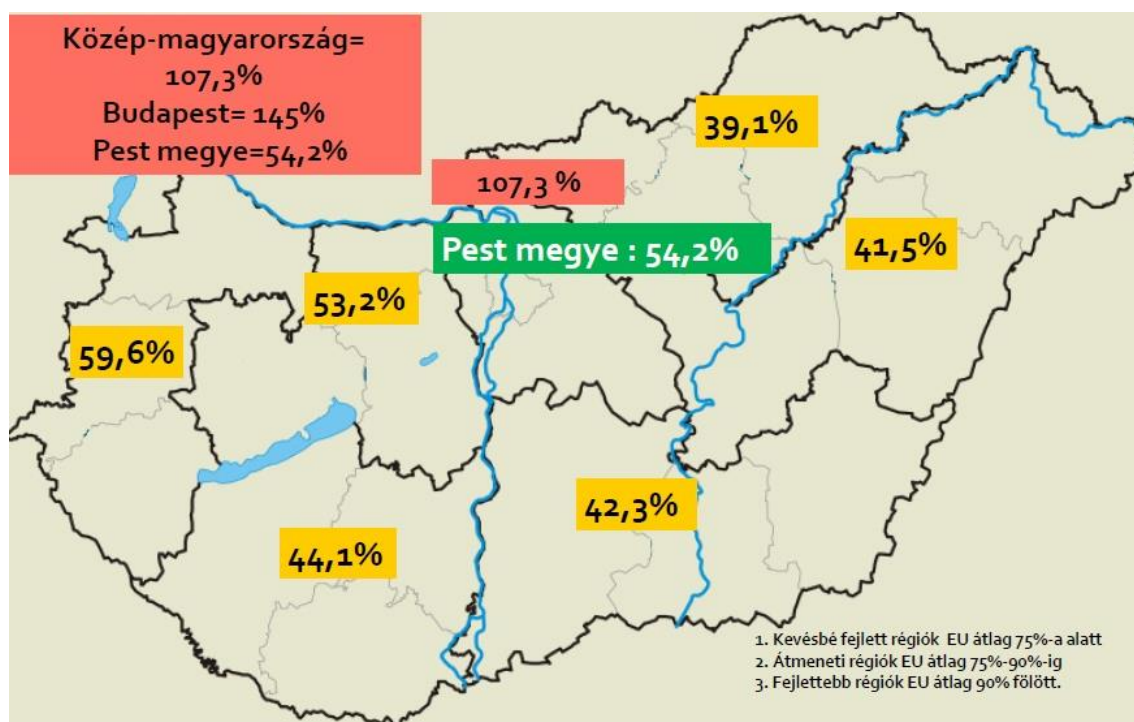
5 Pest megye forráshoz jutási képességének javítását elősegítő intézkedések

5.1 A Közép-magyarországi régió szétválasztásának szüksége (önálló Pest megye)

A 2007-2013 uniós költségvetési időszak lezárásához közeledve látható, hogy a rendelkezésre álló európai uniós források nem tudtak érdemi fejlődést elérni Pest megyén belül sem a versenyképesség javítása terén, sem a területi kohézió, a területi kiegyenlítődés tekintetében. Megyénk egy főre eső GDP termelése az időszakban nem nőtt, hanem visszaesett. Pest megye a megyei mutatók alapján egyértelműen jogosult lenne a konvergencia régiós besorolásra, s a megye lakosszáma önmagában is indokolná az önálló NUTS II-es régiós státuszt.

A megyék közötti összehasonlításban Pest megyében esett vissza a legnagyobb mértékben az egy főre jutó GDP 2008 és 2010 között. A munkanélküliség folyamatosan közelít az országos átlaghoz. Mindez csak részben magyarázható a válsággal. A területi vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a megye alapvető strukturális kihívásokkal néz szembe, a mezőgazdasági termelés átlagon felüli visszaesése, valamint korábban jelentős ipari központok és vállalkozási térségek (különösen a váci, nagykátai, ceglédi és aszódi kistérségek) és általában a helyi gazdaság leépülése miatt.

Pest megye területe és lakosszáma három átlagos magyar megyének felel meg. A megye agglomeráción kívüli területei semmivel sincsenek jobb helyzetben sem gazdasági, sem társadalmi szempontból, mint a környező megyék konvergencia régióihoz tartozó területei, az itt élő több százezer ember, az itt működő vállalkozások azonban statisztikai okokból – a legfejlettebb régióhoz való tartozás okán – elesnek azoktól a forrásoktól, amelyek jövőbeli fejlődésüket, felzárkóztatásukat segíthetnék.

6. ábra: Magyarország régióinak GDP alakulása

Fentiek miatt Pest megyének elemei érdeke, hogy a következő európai uniós költségvetési időszakra önálló régióvá váljon, hiszen a nagyságrendileg több fejlesztési forráséremi pozitív változásokat tudna elindítani a térégben. Meggyőződésünk, hogy ez Budapest számára is inkább előnyös lenne, hiszen az olyan közös fejlesztési területekre, mint pl. az elővárosi közlekedés fejlesztése, vagy a Dunával és mellékvízeivel kapcsolatos fejlesztések, vagy az agglomerációs térség közműfejlesztései is több forráshoz juthatnának.

5.2 Kiemelt területi-szakmai koncepciók és stratégiák elkészítése

5.2.1 Pest megye Hulladékgazdálkodási Stratégiája

Pest megye kiemelt fontosságú céljai között szerepel a hulladékgazdálkodás környezettudatos koordinálása, a fenntartható környezetgazdálkodás, amelynek keretein belül elsősorban a képződő hulladék mennyiségének, veszélyességének csökkentésére, a szelektív hulladékgyűjtésre, a keletkező hulladék újra használatára, hasznosítására és a nem hasznosuló hulladék biztonságos ártalmatlanítására kell törekedni. Bár a hulladékgazdálkodás a helyben biztosítható közfeladatok közé tartozik, e célok elérése érdekében azonban szükséges a megyei Hulladékgazdálkodási Stratégia elkészítése, amely a fenti alapelvek érvényesítésével segítheti elő a különböző szintű hulladékgazdálkodási tervek megvalósítását, biztosíthatja az összhangot a megye településeinek hulladékgazdálkodási tevékenysége során.

5.2.2 Pest Megye Éghajlat változási Stratégiája

Elkészítése miatt nagyon fontos, hogy a láthatók legyenek a megyében leginkább veszélyeztetett területek, melyek valamilyen időjárás hatásnak leginkább kitéttek, szükséges megállapítani a jövőbeni veszélyeztetettség mértékét, a lehetséges megoldási javaslatokat. A dokumentumban ajánlásokat kívánunk megfogalmazni arra vonatkozóan, hogy az épített környezet kialakításával, vagy átalakításával miként lehetséges hozzájárulni élhetőbb, kedvezőbb klímájú lakóterületekhez.

5.2.3 Pest megyei térségi turisztikai koncepciók

A területfejlesztési koncepció helyzetelemző munkafázisában már érintett problémákat (kevés minőségi szálláshely, Dunakanyarra fókuszált kínálat), kívánjuk részletesen feltárni, majd javaslatokat adni a hatékony fejlesztésre térségi szinten.

5.2.4 Megújuló Energia Stratégia

Pest megye célja, hogy elkészítse a megyére vonatkozó fejlesztési dokumentumot, melyben a klímaváltozás hatásának, a környezeti és társadalmi terhek csökkentésének egyik legfontosabb eszközeként alkalmazható megújuló energiák megyei szerepét fogja feltárni, különös tekintettel a decentralizált energiatermelő rendszerek alkalmazhatóságának szerepére olyan jó példák bemutatásával, melyek Európában működnek.

5.3 Nemzetközi programokban való részvétel

A korábbi fejezetek alapján látható, hogy az uniós társfinanszírozású források önmagukban nem elégségesek egy ekkora régió fejlődésének előmozdítására, mint Pest megye. Ezért célul tűztük ki, hogy olyan együttműködésekben kívánunk részt venni, melyek további forrásokat képesek bevonni egyes speciális területeken.

A fejlesztések előkészítéséhez és korlátozott mértékben megvalósításukhoz nyújthatnak segítséget az Európai Unió INTERREG (Európai Területi Együttműködési) programjai. Az ebbe a körbe tartozó transznacionális, interregionális és határon átnyúló együttműködések más országokkal közösen, többszereplős folyamat keretében kerülnek kialakításra és végrehajtásra, ezért tervezési és döntéshozatali mechanizmusuk – melyre speciális uniós szabályok vonatkoznak – eltér a pusztán hazai végrehajtású programokétól.

A transznacionális együttműködési programok lényege, hogy az egy területi egységként értelmezhető, több országból álló területek intézményei közösen keressenek megoldásokat a térséget érintő problémákra. Magyarország 2014-től a CENTRAL EUROPE, valamint a DUNA transznacionális együttműködési programokban vesz részt. 2015-ben Pest Megye Önkormányzata mindkét programban megkezdte részvételének előkészítését és a pályázatok kidolgozását lengyel, szlovén, olasz, román, horvát, német és osztrák partnereivel.

Az interregionális programok az Európai Unió teljes területét lefedik, és elsősorban tapasztalatcserét szolgálnak. Az Interreg Europe 2020 program általános célnak tekinti a résztvevő országok és régiók regionális politikai hatékonyságának javítását, továbbá a regionális politikák végrehajtásában érdekelt partnerek közötti tudás- és tapasztalatcseré elősegítését.

Magyarország szomszédos országaival kétoldalú határ menti együttműködési programokat dolgoz ki kivéve az ukrán határon, ahol négyoldalú (**magyar-szlovák-román-ukrán**), az **Európai Szomszédsági Eszköz (ENI)** keretében finanszírozott program kerül kialakításra. A hét együttműködési programból Pest Megye egyben, a Magyarország – Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Programban vesz részt, hat hazai megyével és a fővárossal, illetve négy szlovákiai önkormányzati kerülettel közösen. A program a teljes térség számára mintegy 156 000 000 euró fejlesztési forrást jelent a 2014-2020-as időszakban.

5.3.1 Duna Transznacionális Programban való aktív részvétel

Az EU Duna Régió stratégiája (DRS) az Unió második makroregionális fejlesztési stratégiája. Megalkotásában nyolc EU-tagállam és hat EU-n kívüli ország vesz részt: Ausztria, Bulgária, Csehország, Magyarország, Németország (Baden-Württemberg és Bajorország), Románia, Szlovákia, Szlovénia, valamint Horvátország, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Moldova és Ukrajna.

Az EU Duna Régió stratégiája a Fekete-erdőtől egészen a Fekete-tengerig húzódó térséget kapcsolja össze. A kihívások (áradások, közlekedés, energia, környezetvédelem), melyekkel a térség szembenéz, együttes fellépést kívánnak. A régió 14 országa, az Európai Bizottság támogatásával közös projekteket és akciókat hozhat létre a többek között e problémák orvoslása érdekében.

Pest megye célja, hogy a Duna Régió stratégiájában rejlő lehetőségeket áttekintse, amennyiben célszerű, igyekezzen projekteken részt venni.

A 2011. évi magyar elnökség alatt elfogadott „Duna régió”-ra vonatkozó uniós stratégia célja, hogy lendületet adjon a legkülönbözőbb helyi problémák kezelését, a gazdasági fejlődés ösztönzését, a közlekedés és szállítás, valamint az energiahálózatok javítását, a környezet védelmét és a biztonság növelését célzó hosszú távú együttműködésnek a Duna folyót övező országok között. A Pest Megyei Duna Stratégia elkészítésével az volt a célunk, hogy kapcsolódni tudjunk az uniós célkitűzésekhez, hogy segíteni tudjuk a Duna menti térségeink, településeink fejlesztési elképzeléseinek megvalósítását, hogy megyénk jobban tudjon integrálódni a Duna- menti régiók és nemzetek közösségébe a közösen végrehajtott projekteken, programokon keresztül. Ennek megfelelően, kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a programban megfogalmazott célokat minél szélesebb körben meg tudjuk valósítani.

5.3.2 Közép-Európa 2020 Transznacionális Programban való részvétel

A Közép-Európa 2020 Transznacionális program a 2000-2006-os CADSES és a 2007-2013-as CENTRAL EUROPE transznacionális programok utóda. A program lehetőséget biztosít rá, hogy a résztvevő EU tagállamok intézményei közös tervezési, szakmai együttműködési projekteket valósítsanak meg, a térséget érintő és a prioritásokhoz illeszkedő témákban.

A program általános céljai közt szerepel az innováció, regionális mobilitás és áruszállítás, alacsony szénkibocsátású gazdaság, illetve a környezetvédelem terén történő előrelépés. Ebből kifolyólag a közép-európai térség sajátosságai és a transznacionális együttműködés hagyományai és lehetőségei alapján a programozó munkabizottság – hasonlóan a korábbi programidőszakhoz – a következő témákat

választotta az új program tematikus irányául: innováció, energiagazdálkodás, környezetvédelem, közlekedés.

5.3.3 INTERREG Európa interregionális programban való részvétel

Az INTERREG Európa interregionális program a 2000-2006-os INTERREG IIIC és a 2007-2013-as INTERREG IVC interregionális programok utóda.

Az interregionális együttműködés lehetőséget biztosít arra, hogy a résztvevő országok intézményei tapasztalatszere és hálózat-fejlesztési projekteket valósítsanak meg a prioritásokhoz illeszkedő témákban.

5.3.4 Részvétel a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együtműködési Programban

Az együttműködés fejlesztésére és a határ menti térség közös problémák kezelésére nyújt lehetőséget az Európai Területi Együtműködés (ETE) Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együtműködés Operatív Program. A program keretében az EU belső határai mentén – tehát a tagországok között – valósulnak meg kétoldalú fejlesztési programok. Fő céljuk a határok elválasztó jellegének csökkentése, a határon átnyúló infrastruktúrák és együttműködések fejlesztése, ill. a határ menti közösségek kapcsolatainak erősítése.

A fentiekben túl folyamatosan nyomon követjük azokat a más programok által nyújtott pályázati lehetőségeket, amelyek alkalmasak lehetnek a megyei célok megvalósításának elősegítésére.

5.3.5 Európai Területi Társulásokban való részvétel

Az Európai Parlament és a Tanács európai területi együttműködési csoportosulásról szóló 1082/2006/EK rendelete szabályozza az európai területi társulások létrehozását. A társulás célja, hogy az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának megerősítése céljából tagjai között elősegítse és előmozdítsa különösen a területi együttműködést, ideértve a határokon átnyúló, transznacionális és interregionális együttműködési formák közül egyet vagy többet.

Jelenleg folyamatban van a Nyitra Megye Önkormányzatával megalapítandó ETT létrehozása Pontibus EGTC néven. Az Egyezményben és az Alapszabályban foglaltak szerint az együttműködés fő területei a közlekedés, a gazdaság, a kutatás és innovációk, az energetika, a megújuló energiaforrások, az idegenforgalom, a kultúra, a környezet, a sport, a humán erőforrás, a mezőgazdaság és élelmiszeripar, valamint az egészségügyi és szociális szolgáltatások területe lesznek.

Aktív szerepet kívánunk vállalni a Rába-Duna-Vág ETT-ben is, amelyhez történő csatlakozásunk szintén folyamatban van.

5.4 Hagyományos testvérmegyei kapcsolatok ápolása

Külföldi tevékenységünk során középpontba helyezzük az önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó, illetve a megye fejlődését elősegítő, gyakorlati előnyökkel járó külkapcsolatok kiépítését, illetve a meglévő, hagyományos testvérmegyei kapcsolatok során is igyekszünk tevékenységeinket e cél szolgálatába állítani. A külkapcsolatok önkormányzati feladatkörhöz igazítása nem jelenti a hagyományos testvérmegyei együttműködések megszűnését, sokkal inkább kibővítését, új dimenzióba helyezését szolgálja.

A jelenleg élő, hagyományos testvérmegyei kapcsolatok keretében továbbra is kiemelt figyelmet fordítunk Ludwigsburg Járás, a Mazóviai Vajdaság, Hargita megye, a horvátországi Primorje-Gorski megyével való kapcsolattartásra. Folytatni kívánjuk az Európán kívüli partnerekkel való jó kapcsolatrendszerünk továbbfejlesztését, az együttműködésre lehetőségek adó területek kiszélesítését elsősorban Hebei Tartománnyal és Csungkinggal.

6 Területrendezési feladatok

A megyei önkormányzatok és a közgyűlés területfejlesztéssel, terület- és településrendezéssel, az épített környezet alakításával és védelmével kapcsolatos feladatait elsősorban *a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény* (a továbbiakban Tftv.), valamint *az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény* határozzák meg. A vonatkozó jogszabályok alapján a megyei önkormányzat feladata többek között az ország és a Budapesti Agglomeráció területrendezési tervének véleményezése.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (a továbbiakban OTrT) felülvizsgálatának folyamata 2012-2013-ban zajlott, amelynek során Pest Megye Önkormányzatának többször lehetősége nyílt a véleményezésre a vonatkozó jogszabályok alapján. Ennek keretében számos módosító javaslatot vetettünk fel, amelyek egy része meghallgatásra és beépítésre került. Az OTrT módosításáról szóló törvény – fentiekben ismertetett, határozott részvételünkkel – 2013 decemberében elfogadásra került és 2014 januárjában lépett hatályba, jelentősen módosítva a terület- és településrendezés korábbi szabályozási kereteit.

A Belügyminisztérium 2013 végén megkezdte a legutóbb 2011-ben módosított, **a Budapesti Agglomeráció Területrendezési Tervéről szóló 2005. évi LXIV. törvény** (a továbbiakban BAtRT) új OTrT-nek megfelelő felülvizsgálatának megalapozó munkálatait, amelyhez Pest Megye Önkormányzata adatokat szolgáltat, valamint lehetősége nyílik felhívni a tervezők és a BM figyelmét a településrendezési eszközök véleményezése során észlelt anomáliákra, tervi hibákra, javaslatot tenni ezek javítására.

A Tftv. alapján a megyei önkormányzat a megye területére – a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével – az OTTrT-vel és a BATrT-vel összhangban területrendezési tervet készít. **Pest Megye Önkormányzata** a Tftv.-ben meghatározott kötelezettségének megfelelően **5/2012. (V.10.) számú önkormányzati rendeletével jóváhagyta Pest Megye Területrendezési Tervét** (PmTrT), amely a megye Budapesti Agglomeráción kívüli térségének területrendezési szabályzata. Az OTTrT 31/A. § (1) bekezdése alapján a megyei területrendezési terveket 2015. december 31-ig összhangba kell hozni az országos tervvel. A terv felülvizsgálata azonban az ehhez nyújtandó állami támogatás hiánya miatt még nem kezdődött el.

A Tftv. 13/A. §-a alapján a megyei önkormányzat koncepcionálisan összehangolja települési településfejlesztési koncepciója és integrált településfejlesztési stratégiája, valamint településrendezési eszközei kidolgozását a megyei területrendezési tervhez való illeszkedésük érdekében. Előzetesen véleményezi a megye települési településfejlesztési koncepcióját és integrált településfejlesztési stratégiáját, valamint településrendezési eszközeit a megyei területfejlesztési koncepcióhoz és programhoz való illeszkedésük érdekében és véleményezi települési településrendezési eszközeit, a megyei területrendezési tervvel való összhang megteremtése érdekében.

A főépítési tevékenységről szóló 190/2009. (IX.15.) Kormányrendelet 8. § b) pontja alapján a megyei önkormányzat területrendezéssel összefüggő feladatait a megyei főépítész készíti elő, aki folyamatosan figyelemmel kíséri a településrendezési eszközök hatályosulását, tapasztalatairól évente tájékoztatást ad, és négyévente összefoglaló jelentést készít a Közgyűlés részére.

A fent említett feladatok nagy része a hatályos jogszabályok alapján a megyei önkormányzat feladatköre, de a főépítési kormányrendelet szerint az illetékességi területet érintő településszerkezeti tervek véleményezése – a megyei önkormányzat nevében – a megyei főépítész feladata. (Kívánatos lenne ezek jogszabályi összehangolása és egységesítése.)

Az építésügygel kapcsolatos társadalompolitikai elképzelések megvalósítását célzó intézkedésekről szóló 1032/2015. I.30.) kormányhatározat alapján folyamatban van a terület- és településstervezés rendszerének, valamint az országot lefedő főépítési rendszer, a főépítési struktúrához és jogálláshoz fűződő jogszabályok felülvizsgálata. Ennek keretében talán lehetőség nyílik a megyék szerepének megerősítésére a terület- és településrendezés terén. A hatályos Tftv.-ben található megyei önkormányzati feladatok súlytalanságának megszüntetésére kell törekedni, és el kell érni, hogy a területrendezési tervek készítésével és egyéb szabályozókkal valóságos eszközöket kapjon a megye a települések fejlesztési elképzeléseinek összehangolásához. Az érintett önkormányzatok által elhatározott településfejlesztési döntések sokszor ellentétben állnak a szomszédos vagy közeli települések, esetleg a megye átfogó fejlesztési elképzeléseivel. Ennek elkerülése, a fejlesztési igények összehangolása – a megyei területfejlesztési koncepció és program, valamint a releváns területrendezési tervek figyelembe vételével – a megyei önkormányzatok, azon belül pedig a főépítészek elsődleges feladata. Ennek megfelelő szintű ellátása érdekében a megyei főépítészek számára biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy szakmai segítséget nyújtsanak az önkormányzati főépítési feladatok ellátáshoz, és az egységes szakmai szempontok - különösen az általános érvényű terület- és településrendezési, illetve építési követelmények - érvényesítése érdekében elősegíthessék és koordinálják az önkormányzatok terület- és településrendezéssel, valamint az építészeti értékvédelemmel kapcsolatos döntéseit.

A területrendezés terén pedig a megyei tervek számára – a kiemelt térségekhez hasonlóan (OTTrT 5. § (3) bekezdés) nagyobb mozgásteret kellene biztosítani, amelyhez törvényi szinten lehetőséget kell adni új területfelhasználási kategóriák és övezetek meghatározására, valamint az OTTrT törvénytől eltérő előírások meghatározására a térségi területfelhasználási kategóriák vonatkozásában.

7 Koordináció, partnerség

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény megyei koordinációról szóló pontja rendkívül széles körű feladatokat rögzít a megyei önkormányzat számára. Ezen feladatoknak a megye, mint térségi önkormányzat csak akkor tud eleget tenni, ha kiterjedt, partnerkapcsolati hálóval rendelkezik. A partnerség általános célja egy megyei szintű stratégiai társadalom- és gazdaságfejlesztés megalapozása, amelynek hatása kiterjed a területén működő vállalkozások, intézmények és szervezetek, illetve az itt élő emberek és közösségek irányába. Az együttműködések partneri kapcsolatainak kiépítése nélkül a megyei fejlesztési program nem hajtható végre megfelelő hatékonysággal. Ennek a partneri hálózatnak a kiépítése, újrakiépítése megkezdődött az elmúlt évek programozási munkája során, ezt a munkát szeretnénk folytatni a következő években is egyrészt a fejlesztési programok megvalósítása terén, másrészt a társadalmi és szakmai együttműködések javítása érdekében. A partnerség nem formális konzultáció, hanem a térségi

és helyi fejlesztés, az innováció, a befektetés-ösztönzés, közszolgáltatások és a közintézmények fejlesztésének erőforrása.

Pest megye számára fontos partnerek, a teljesség igénye nélkül: a települési és megyei önkormányzatok és azok szövetségei, Budapest Főváros Önkormányzata, a gazdasági érdekképviseletek, a térségben meghatározó vállalatok, vállalkozások, egyetemek, szakmai szervezetek, a turizmus szervezetei, a mezőgazdaság, vidékfejlesztés intézményei (agrárkamara és LEADER-csoportok), az egészségügy, az oktatás és a foglalkoztatás intézményei, a szakminisztériumok, a Pest Megyei Kormányhivatal, a megyében működő civil szervezetek, a nemzetiségi önkormányzatok, az egyházak.

8 Megyei értéktár működtetése

Az értékeink ismerete, ápolása, továbbadása segítenek a helyi és megyei identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi és megyei márkásításban, turisztikai jelentőségük van, továbbá a gazdaságra is kihatásuk van.

Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése a 2012. októberi ülésén fogadta el a megyei értéktár létrehozásáról és a Megyei Értéktár Bizottság megalakításáról szóló előterjesztést. 2013. áprilisban megjelent a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról az a kormányrendelet, amely meghatározza a bizottság létrehozásának és működésének szabályait.

A megyei értéktárak a települések helyi jelentőséget meghaladó összegyűjtött értékeit tartalmazza.

Ha egy település nem kíván élni a települési értéktár kialakításának lehetőségével, abban az esetben is hárul közreműködő feladat a települési önkormányzatra. Az adott érték fellelhetőségének helye szerint illetékes önkormányzat polgármesteréhez kell benyújtani a javaslatot a nemzeti érték megyei értéktárba történő felvételére, aki ezt haladéktalanul továbbítja a megyei önkormányzathoz.

Az így elkészített megyei értéktárat a Hungarikum Bizottságnak küldi meg a megyei önkormányzat.

A Megyei Értéktár Bizottság 9 főből áll, adminisztrációs, szervezési és háttérfeladatait a Pest Megyei Önkormányzati Hivatal Jegyzői Irodája látja el.

A magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az értéktár bizottság működési szabályzatát a helyi önkormányzat képviselő-testülete határozza meg. Tekintettel arra, hogy a MÉB a közgyűlés bizottsága, alapvetően a Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése és szervei szervezeti és működési szabályzatáról szóló 4/2012. (V. 10.) önkormányzati rendeletben (SZMSZ) előírtak az irányadóak a működésére a megfelelő eltérésekkel.

A MÉB munkája alapjaiban különbözik a közgyűlés egyéb bizottságainak munkájától, szerepe túlmutat az általános véleményező, döntés előkészítő feladatokon, mert jogszabály által ráruházott hatáskörénél fogva döntéseket hozhat.

A megyei értékek megismertetése, népszerűsítése, fenntartása a megyei identitástudat eszközéül is szolgálhat. Jelentős szerepe lehet abban, hogy a fiatalokat bevonja a hovatartozás megerősítésébe, a múlt értékeinek megőrzésébe a jövő nemzedékeinek.

2015-ben a Földművelésügyi Minisztérium pályázati úton támogatta a megyei értéktár arculatának kialakítását, a megyei értékekről szóló népszerűsítő kiadványok megjelentetését. Az értéktárral kapcsolatos feladatok ellátását a jövőben is hasonló módon, pályázati támogatással, egyéb források bevonásával kívánja ellátni.

9 Megyei sportfeladatok

Pest Megye Önkormányzatának továbbra is szerepet kell vállalnia a Nemzeti Sportstratégia végrehajtásában, hiszen a sportolás kiemelkedően hozzájárul a népesség mentális és fizikai egészségi állapotának javításához, és sajátos funkciói révén eszköz az egészséges társadalom megteremtéséhez, a közösségi kapcsolatok fejlesztéséhez, a népesség gazdasági aktivitásának előmozdításához, a nemzeti értékek és az önbecsülés erősítéséhez, az esélyegyenlőség javításához. A sportstratégia megfogalmazott jövőképe az, hogy Magyarországot sportnemzet státusának megőrzése mellett, a társadalom széles rétegeit bevonva, sportoló nemzeté kell tenni. A korábbi, versenysport-centrikus szemlélet helyett a mindenki által végezhető sportolást, az egészséges életmód megvalósítását kell szorgalmaznia, amely elsősorban a gyermekek testi-lelki fejlődésében kulcsfontosságú.

A sport kulturális érték is, mely számos területen tetten érhető. Eseményei turisztikai vonzerőt jelentenek. Rendezvényei felkeltik a figyelmet, szabadidősport programjai szó szerint megmozgatják társadalmunkat, miközben

a sport szociális hálót teremt a legelesettebbeknek is. A sport értéke nem csupán a versenyeredményekben jelenik meg, hanem abban a késztetésben is, amit a versenysportolók sikerei jelentenek a közösség, elsősorban a gyermekek számára.

Az Önkormányzat kiemelt feladatai a sport területén:

- Pest Megye Önkormányzata a sportról szóló törvényben foglaltak szellemében, ebben a ciklusban is kiemelten fontos feladatának tekinti a megye testnevelésének és sportjának fejlesztését, elősegítve az egészséges életmód és a szabadidősport feltételeinek megteremtését.
- A sportági és iskolai területi versenyrendszerek kialakításának és működtetésének támogatása, különös tekintettel az utánpótláskorúak sportjára, valamint a szabadidős/rekreációs sportokra.
- Pest Megye Önkormányzata továbbra is fontosnak tartja, megrendezi és támogatja kiemelt eseményeit, mint pl.: a Sportkarácsony ünnepséget, ahol megjutalmazza kiváló sportolóit, szervezeteit, mint a versenysportban, mint a szabadidő vagy a fogyatékkal élők sportjában.
- Pest Megye Önkormányzata közreműködik a sportszakemberek képzésében és továbbképzésében.
- Az Önkormányzat honlapján a verseny és szabadidősport megyei hírei továbbra is rendszeresen megjelennek, ezzel segítve a sportági szövetségek és egyesületek működését, rendezvényeik sikeres lebonyolítását, a sport népszerűsítését.
- Az Önkormányzat szoros kapcsolatot kíván tartani a települések önkormányzataival, a megyénkben működő sportági szövetségekkel és sportegyesületekkel. Rész vesz minél több rendezvényen, versenyen, az Önkormányzat különdíjakat ajánl fel, ezzel is elismerve, motiválva a jól működő általános és középiskolákat, egyesületeket, kiváló versenyzőket.
- Az Önkormányzat lehetőségeihez mérten támogatja a megyei iskolák, egyesületek sportolóinak részvételét nemzetközi versenyeken, találkozókön. Ösztönzi a sportágak szövetségeit abban, hogy minél több színvonalas országos, esetleg nemzetközi versenyt, bajnokságot rendezzenek Pest megyében.
- Ellátjuk a nemzeti sportinformációs adatszolgáltatással összefüggő területi feladatokat.
- Szoros együttműködést kívánunk tartani a megyei és országos sportági szövetségekkel, az Emberi Erőforrás Minisztérium Sportért Felelős Államtitkárságával, csatlakozunk programjaikhoz, pályázataikhoz.

10 Önkormányzati, közigazgatási feladatok

10.1 Gazdálkodási alapelvek

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) rendelkezései szerint a megyei önkormányzat a költségvetését, zárszámadását rendeletben állapítja meg. A jegyző által elkészített rendeletervezetet a közgyűlés elnöke nyújtja be a Közgyűlésnek. A költségvetés esetében a központi költségvetési törvény kihirdetését követő negyvenötödik napig, a zárszámadás esetében úgy, hogy a betervezést követő harminc napon belül, de legkésőbb a költségvetési évet követő ötödik hónap utolsó napjáig hatályba lépjen.

Az önkormányzati gazdálkodás alapja, kiinduló pontja az éves költségvetés, amelynek kiegyensúlyozottságát a jogi környezet is meghatározza, mivel költségvetési hiányt nem lehet tervezni. A költségvetés eredeti előirányzatainak megtervezése, illetve a módosítások során az óvatosság elvét követve, a bevételi oldalra csak azok a tételek kerülhetnek, amelyek beérkezése biztosan várhatóak, illetve már befolytak a bankszámlára. Ezen források ismeretében lehet megtervezni a költségvetés kiadási oldalát, amely az önkormányzati feladatok ellátásának pénzügyi fedezetét jelenti. A tervezési folyamatnak ilyen jellegű metodikáját szem előtt tartva, bizonyosan betartható, a hiány tervezését tiltó jogszabályi rendelkezés.

A megyei önkormányzat költségvetésének forrás oldalát meghatározza a központi költségvetésből kapott működési támogatás. Ez stabil és kiszámítható bevétel, e mellett az önkormányzatnak minden lehetséges forrást fel kell tárni, legyen az működési bevétel vagy pályázat útján elnyert államháztartáson belüli, illetve államháztartáson kívüli támogatás.

A költségvetés kiadási oldalának megtervezésénél prioritást kap az önkormányzati kötelező alapfeladatok ellátására

szolgáló költségvetési keretek meghatározása, amelyek:

- Közgyűlés és szervei működésének személyi és tárgyi feltételei,
- Pest Megyei Önkormányzati Hivatal működésének személyi és tárgyi feltételei,
- az önkormányzat tulajdonában, illetve tulajdonosi részesedésével működő gazdasági társaságok gazdálkodási egyensúlyának megőrzése.

Önként vállalt, nem kötelező önkormányzati feladatellátások, támogatások csak korlátozott mértékben vállalhatók és csak abban az esetben, ha nem veszélyeztetik a kötelező feladatok ellátását.

Az előre nem tervezett kiadásokra, vis major helyzetek kezelésére, esetleges bevétel kiesések pótlására általános tartalékot kell képezni.

A költségvetés tervezésekor már ismert, de pontos összeg hiányában konkrétan meg nem határozható kiadásokra céltartalékot kell képezni.

A költségvetés végrehajtása során elsősorban a kitűzött célok elérése, a meghatározott feladatok elvégzése, azaz a rendelkezésre álló költségvetési keretek felhasználása. Ezt a folyamatot végig a szabályozottság, költségtakarékosság, költséghatékonyság elvének kell kísérni.

A kiadások teljesítésének alapelvei:

- a szabályozottság - a jogszabályok és belső szabályzatok szerinti, kötelezettségvállalásra, pénzügyi ellenjegyzésre, teljesítésigazolásra, utalványozásra vonatkozó előírások maradéktalan betartása,
- a takarékoság – erre törekedni szükséges, ez azonban nem hátráltathatja a feladatok ellátását,
- a költséghatékonyság - a legjobb ajánlat kiválasztása, közbeszerzés és a belső szabályzat alapján történő beszerzés szabályainak alkalmazásával.

Az éves költségvetés végrehajtásának másik fontos eleme, hogy a kiadásokat abban az ütemezettségben kell teljesíteni, amilyen ütemezettségben a források rendelkezésre állnak. A gazdálkodás során fokozottan kell ügyelni a likviditásra, az önkormányzat pénzügyi egyensúlyának megőrzésére.

A gazdálkodás folyamatának rögzítését, a gazdasági események számvitelét a Pest Megyei Önkormányzati Hivatal végzi. Kiemelt feladat a gazdálkodási tevékenység naprakész nyilvántartása és megfelelő információk szolgáltatása a döntéshozók számára. A költségvetést érintő döntések megalapozottságát nagyban elősegíti a jól működő vezetői információs rendszer. A meghatározott időszakonkénti információszolgáltatáson kívül az önkormányzat éves gazdálkodásáról, az éves zárszámadás keretében megbízható és valós képet nyújt a naprakész, megfelelően vezetett számviteli nyilvántartás.

Az önkormányzat gazdálkodásának ellenőrzését külső és belső szervezetek végezhetik. Az Állami Számvevőszék, a kormányzati ellenőrzési szervek, a Magyar Államkincstár külső szervezetként tarthat ellenőrzést. Az önkormányzati szervezetrendszeren belül a jegyző köteles gondoskodni a belső ellenőrzés működtetéséről, ezen felül a pénzügyi bizottságnak van a MötV.-ben meghatározott ellenőrzési jogköre. Az ellenőrzések által feltárt hiányosságok megszüntetése, az ellenőrzési tapasztalatok hasznosítása súlyponti feladatot képez.

10.2 Nemzetiségi önkormányzatokkal kapcsolatos feladatok

A megyei önkormányzat törvényből eredő kötelezettsége a megyei nemzetiségi önkormányzatok munkájának segítése és a testületi működés feltételeinek biztosítása. A megyei önkormányzat a nemzetiségekkel kötött együttműködési megállapodás alapján biztosítja az öt (német, roma, román, szerb, szlovák) nemzetiség működési feltételei biztosítását, a működéssel kapcsolatos igazgatási, gazdasági feladatok végrehajtását.

A megyei önkormányzat anyagilag nem tudja segíteni a nemzetiségek működését, pályázati lehetőségekkel kívánjuk segíteni a törvényben előírt feladataik végrehajtását.

10.3 Hivatali humán erőforrás rendelkezésre állása és fejlesztése

A megyei önkormányzati hivatal engedélyezett létszáma 2015-ben 28 fő. A megyei önkormányzatnak az Integrált Területi Program végrehajtójaként várhatóan további feladatokat kell majd elvégeznie. A szakszerű és hatékony végrehajtáshoz meg kell teremteni a szervezeti és személyi feltételeket. Fő feladatként növelni kell a szervezet rugalmasságát, alkalmazkodóképességét, fontos egy új helyzetekhez alkalmazkodni tudó szakembergárda kialakítása.

A köztisztviselők ismereteinek állandó megújítása, a megváltozott feladatokhoz kapcsolódó szemléletváltás elengedhetetlen az önkormányzati döntések megfelelő színvonalú előkészítése érdekében.

Szükséges egy hatékony térségmenedzselési struktúra és szervezet felállítása a megyei területfejlesztési, területrendezési, vidékfejlesztési feladatok ellátásához. Cél, hogy a menedzseléshez, megfelelő struktúrában rendelkezésre álljanak a szükséges szaktudások, képességek, az intézményrendszer segítse elő a tudás generálását és megosztását, adaptálását az érintettek irányába.

11 Záró gondolatok

A dokumentum készítése során többször is elgondolkodtunk azon, miként lehetne tömörebben, lényegre törőbben, átláthatóbban formába önteni azokat a tényeket, melyek befolyásolják Pest Megye Önkormányzatának gondolkodását jövőjéről, azon belül is gazdaságfejlesztési lehetőségeiről.

Kifejezetten a tömörebb megfogalmazás miatt maradt ki olyan fontos terület a dokumentumból, mint a vidékfejlesztés, mely esetében a megyei szerepkörök a területfejlesztési törvény vonatkozó és idézett fejezeteiben rögzítve vannak, azonban a valóságban sem rálátásunk, sem ráhatásunk nincs.

Pest megye eddig sem volt könnyű helyzetben a forrásokhoz jutás terén és a fentieket elolvasva talán érzékelhető, hogy a megyei önkormányzat egyik fontos célkitűzése olyan források felkutatása, melyekkel pótolni lehet a Közép-magyarországi régióra jutó támogatások csökkenését.

A program megvalósítása közös érdekünk, tegyük együtt érte.

Budapest, 2015. április 13.